

Наталія Лемешева

МИСТЕЦТВО

ДЕРЖАВНИЙ ГІМН УКРАЇНИ

Музика М. Вербицького
Слова П. Чубинського

Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці.
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Приспів:

Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

Наталія Лемешева

МИСТЕЦТВО

**Підручник інтегрованого курсу для 1 класу
закладів загальної середньої освіти**

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Кам'янець-Подільський
Абетка
2024

**УДК 7.01(075.3)
Л44**

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 03.02.2023 № 110)

Підручник створено відповідно до Типових освітніх програм,
розроблених під керівництвом Р. Б. Шияна та О. Я. Савченко

**ПІДРУЧНИК БЕЗКОШТОВНИЙ. Надруковано згідно договору
від 13 серпня 2024 року № FY25-08-13-02. ПРОДАЖ ЗАБОРОНЕНО**

Умовні позначення:

Слухання

Малювання

Запитання та завдання

Гра на інструментах

Рухлива хвилинка

Спів (для спільної діяльності
учителя та учнів/учениць)

Лємешева Н. А.

Л44 Мистецтво : підруч. інтегрованого курсу для 1 кл.
закл. заг. середн. освіти / Н. А. Лємешева. – Кам'я-
нець-Подільський : Абетка, 2024. – 128 с. : іл.
ISBN 978-966-682-430-4.

УДК 7.01(075.3)

ЛЮБИЙ ПЕРШОКЛАСНИКУ! ЛЮБА ПЕРШОКАСНИЦЕ!

Запрошую тебе у світ Мистецтва. Тут панують звуки мелодій, барви, лінії, ритми, персонажі театру та мультфільмів...

Цей підручник допоможе тобі вчитися відчувати і творити красу Мистецтва.

Авторка

Розділ І. МИСТЕЦТВО І МІЙ СВІТ

МОЯ ШКОЛА, МІЙ КЛАС

На уроках мистецтва ти будеш вчитися розуміти мову різних мистецтв: музичного, образотворчого, танцювального, театрального, кіномистецтва.

Які захоплення дітей зобразили митці? А ти любиш співати, малювати, танцювати? Поміркуй, що потрібно вміти, щоб виступати на сцені або брати участь у виставках малюнків?

Образотворче мистецтво твориться різними художнім матеріалами та інструментами. Назви знайомі тобі.

Пам'ятай! Кожна річ має своє місце на парті. Спробуй організувати власне робоче місце. Поміркуй, яких правил потрібно дотримуватися.

Обведи долоньки олівцем. Розмалюй їх так, щоб створити цікавий образ.

МОЯ ШКОЛА, МІЙ КЛАС

Музика – це мистецтво звуків. Музичні звуки утворюють **мелодії**.

Поміркуй, що необхідно, для того, щоб навчитися гарно співати.

Ми – дружний і веселий клас,

І дружба поєднала нас.

М. Шуть. «Наше коло, мов сім'я».

Наше коло, мов сім'я.

Друзі ми: і ти, і я!

Обійми того, хто справа.

Обійми того, хто зліва.

Ми – одна сім'я!

М. Ровенко. «Ми першокласники».

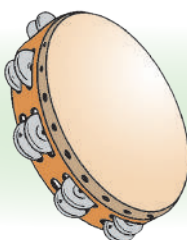
Про що ця пісня? Який настрій вона в тебе викликала? Що ти сподіваєшся робити на уроках мистецтва? Поміркуй, як потрібно слухати музику.

ДОСЛІДЖУЄМО

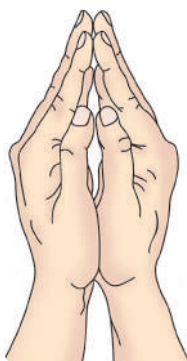
«Музика і мій настрій»

Й. С. Бах. «Жарт».

Які емоції викликає в тебе ця музика? Спробуй відтворити різний настрій грою на музичних інструментах або жестами.

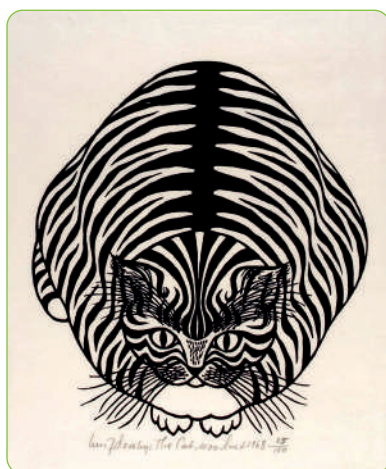

З якими видами мистецтва ти зустрічаєшся щодня? Наведи приклади.

МИСТЕЦТВО І СВІТ

Подивись, який прекрасний світ навколо! Митці у природі та звичайних речах помічають незвичайну красу. Потім відтворюють її лініями, кольорами, звуками, рухами.

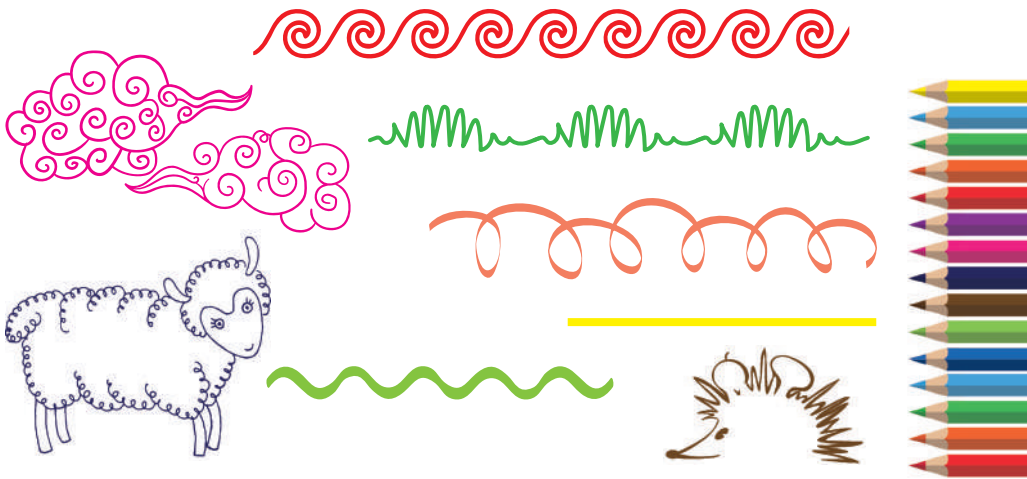

Якими лініями відтворено красу довкілля? Які емоції в тебе викликали ці твори? Поміркуй разом з дітьми у класі, яким було б життя людей без малюнків.

Графіка твориться лініями, крапками, плямами.

Лінії бувають різні: довгі, короткі, тоненькі, товсті, прямі, хвилясті...

Не відриваючи руки від паперу, намалюй однією лінією рослини рідного краю.

За допомогою кольорових ліній намалюй образи природи: рослини, сонечко, хмарки, озеро, птахів.

МИСТЕЦТВО І СВІТ

Завдяки різним мелодіям ми можемо почути звуки довкілля, відчувати різні емоції.

Ж. Ф. Рамо. «Перегукування птахів».

Який настрій створила музика? На яку лінію схожа її мелодія?

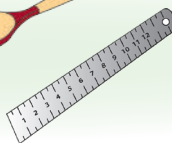
Т. Вернер. «Танець каченят». Разом із дітьми свого класу затанцюй танець каченят.

ДОСЛІДЖУЄМО

Гра «Оркестр довкілля»

Досліді звучання різних речей та музичних інструментів. Спробуй відтворити шум вітру, шурхіт крил метеликів, цокіт копит коня, крапання дощук тощо.

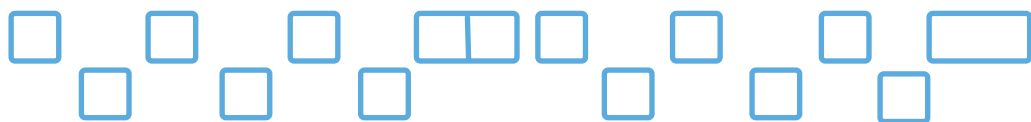

Мелодії складаються з музичних звуків різної висоти та тривалості (довгі: або |, короткі: або ▮). Вони можуть звучати з різною гучністю (голосно і тихо).

Кар-кнув крук на кро - ні: «Кар!»
Я ку - пив но - вий бук - вар.

У зе- ле-но- му гай- ку чу-ти всім: ку-ку, ку- ку
Це зо- зу- ля нас ві- тає і спі- ва: ку-ку, ку- ку.

Порівняй мелодії. Спробуй заспівати високим та низьким голосом. Де ми можемо чути звуки різної висоти?

Як за допомогою мистецтва можна відобразити красу світу?

Я ВУЛИЦЕЮ ЙДУ

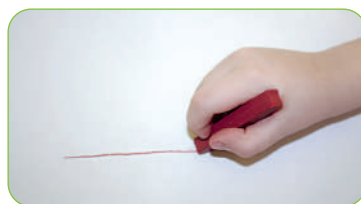
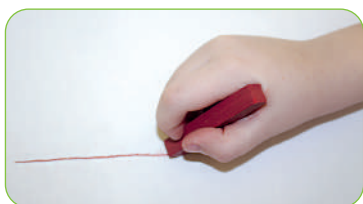
Пригадай свою дорогу до школи. Що незвичайне ти помічав (помічала) довкола себе?

Що «розповіла» тобі ілюстрація про людей, тварин, довкілля? Які звуки можуть «лунати»? Які лінії ти помітив (помітила)? Що ти порадиш дітям для їхньої безпеки на вулиці?

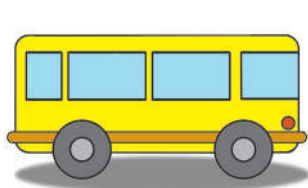

Назви геометричні фігури. Які з них утворилися з тонкої лінії, а які з товстої?

Проведи тонку і товсту лінії. Зроби висновки.

Форма – зовнішній вигляд предмета.

Поміркуй, які геометричні фігури в основі форми автобуса, вантажівки.

Намалюй товстими і тонкими лініями автомобіль.

Я ВУЛИЦЕЮ ЙДУ

Які різні звуки оточують нас щодня! Наприклад, звуки від різного транспорту. Чи можна їх назвати музичними? Поясни.

Р. Наконечний, О. Шевченко. «У гості до бабусі» з циклу «З любов'ю до дітей».

Яка мелодія пісні? Добери відповідні слова. Уяви, що ти керуєш автомобілем. Покажи це рухами. Озвуч голосом.

весела

сумна

швидка

повільна

Перегляд. Мультфільм «Робокар Полі» (серія 25).

Як потрібно поводитися на вулиці? Яка музика супроводжує мультфільм?

ДОСЛІДЖУЄМО

Досліді звуки, які ти чуєш на вулиці. Вони високі чи низькі, гучні чи тихі?

Як ти ставишся до гучних звуків, гучної музики? Обґрунтуй свою думку.

Пісня – музичний твір для виконання голосом.

Кожна пісня має музичну **форму**: вона складається з **куплетів**.

КУПЛЕТ

КУПЛЕТ

КУПЛЕТ

Ту - ту - ту, ту- ту - ту,

гу - де по- тяг на хо - ду.

Уль - уль - уль, у ма-ши-ни чор-ний руль

Бус - бус - бус - бус, на до-ро-зі ав- то- бус

А. Мігай, Т. Коломієць. «Я по вулиці іду».
Доповни свій спів грою на барабані.

П П П П П П П П

Поспостерігай дорогою зі школи красиве і незвичайне в довкіллі. Поділись своїми спостереженнями з рідними.

МІЙ ДІМ

У кожного є свій любий дім, усім тепло й за-
тишно у ній.

Розглянь і порівняй зображені будівлі. Про-
довж речення, добираючи потрібні слова. Казко-
вий палац має... А в житлових будинках...

стіни

вікна

димар

дах

двері

ворота

вежі

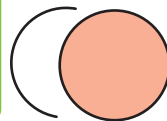
сходи

Що цікавого ти можеш розповісти про свій дім?
Що тобі найбільше в ньому подобається?

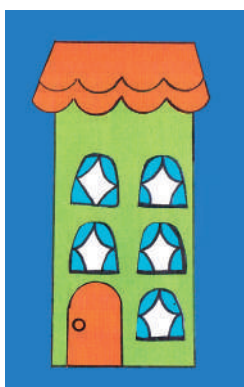
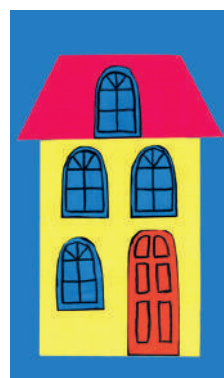
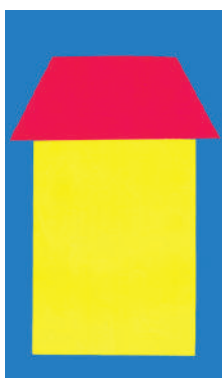
Назви геометричні фігури, які є в основі форми будинків.

Аплікація – наклеювання шматочків паперу (тканини, рослинних матеріалів тощо) на основу з паперу чи картону.

Створи будинок у техніці «аплікація». Пригадай, як слід користуватися ножицями та клеєм. Будь охайним (охайною)!

Колективна робота. Об'єднайте роботи в спільну композицію «Наша вулиця».

МІЙ ДІМ

У рідному домі спокійно і затишно. Завжди відчуваєш підтримку і турботу близьких і рідних.

О. Злотник, О. Вратарьов.
«Музика рідного дому».

Які почуття викликала в тебе пісня? Про що вона розповідає? Хто її виконує? Яка мелодія пісні? Обери відповідні слова.

наспівна

грізна

лагідна

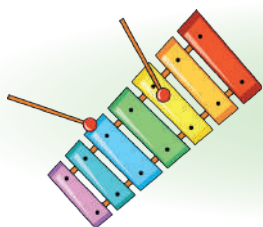
добра

сумна

грайлива

ДОСЛІДЖУЄМО

Досліди звуки, які звучать на цих музичних інструментах? Зроби висновки. На якому інструменті можна зіграти мелодію?

При-віт-ний і світ-лий наш со-няч-ний дім,

Як радісно й весело
жити у нім.

Тут мамина пісня
усмішка тата.

В любові й добрі
тут зростають малята.

А. Німенко

Т. Шутенко, В. Кукловська. «Будуємо дім».

Який музичний інструмент ти обереш, щоб доповнити свій спів? Обґрунтуй свій вибір.

Вдома створи власноруч інструмент для супроводу свого співу.

Знайди найкрасивішу будівлю в тій місцевості, де ти живеш. У вільний час сфотографуй або намалюй споруду. Розкажи про неї своїм друзям.

МОЯ РОДИНА

Мама, тато, брат і я – ось така моя сім'я.
Тітка, дядько, бабуся й дід – це усе мій родовід.

Зображені на картинках об'ємні твори
називають **скульптурою**.

Придумай назви скульптурам. Чим вони особливі? Поділися своїми відчуттями від них. Використай подані слова:

доброта

радість

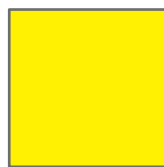
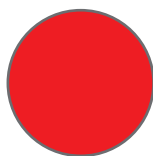
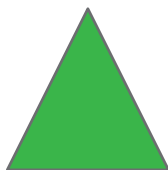
любов

ніжність

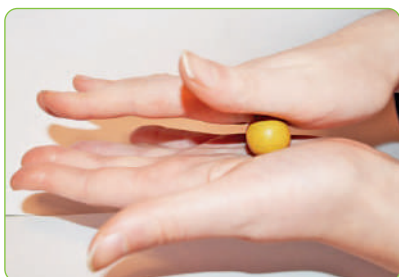
турбота

Назви зображені фігури. Порівняй їхні форми.

Виліпи з пластиліну голову, тулуб, руки і ноги людини. Поєднай частини між собою та доповни деталями (очі, рот, волосся, елементи одягу тощо). Зліпи інших родичів та створи скульптуру «Моя родина».

МОЯ РОДИНА

У щасливій і міцній родині спільні справи, спільні мрії.

О. Злотник, В. Крищенко. «Родина».

Які почуття виникли у тебе під час прослуховування твору? Хто його виконує? Якою є мелодія цієї пісні? Що таке родина?

Перегляд. Мультфільм «Суперсімейка» (фрагмент).

Поміркуй, у чому сила цієї родини.

ДОСЛІДЖУЄМО

Розвиваємо дихання справжніх співаків

Швидко і глибоко вдихни повітря носом. Співаючи, видихай якомога повільніше.

ВДИХ

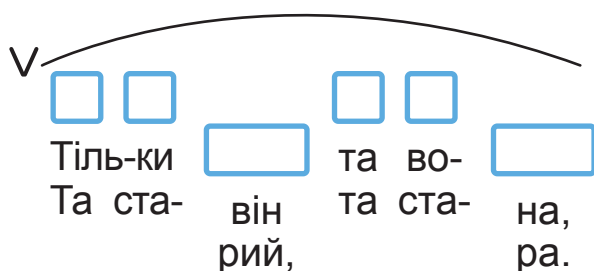
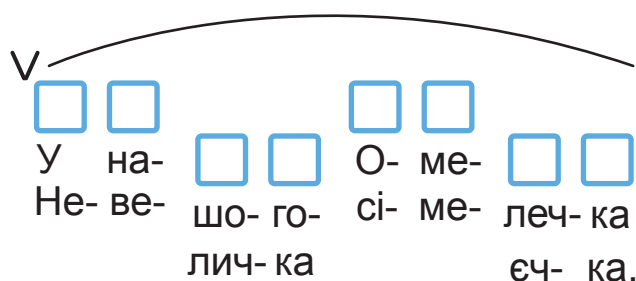
ВИДИХ

∨ – знак дихання.

— – знак фрази.

Заспівай пісню. Слідкуй за рухом мелодії та диханням.

Та дві дівки косаті,
Та два парубки вусаті,
Та дві Христі в намисті,
Та дві ляльки в колисці.

Українська народна пісня

Гра «Омелько». У коло, в якому знаходиться «Омелько», під час співу по черзі заходять усі «члени родини». Закінчивши співати, учасники повинні порахувати всіх «родичів» у середині кола.

Поміркуй, які бувають родини. Розкажи про свою родину.

МОЇ УЛЮБЛЕНІ ТВАРИНИ

У багатьох з нас є домашні улюбленці, найчастіше це коти і собаки, пташки, хом'ячки, рибки...

Які почуття й емоції викликали в тебе зображені тварини? Добери слова-характеристики для кожної з них.

грайливий

уважний

допитливий

ніжний

сонливий

Назви частини тіла котика. Які геометричні фігури в основі їх форми? Які риси цієї тваринки тобі найбільше подобаються?

пухнастість

хвостатість

грайливість

лагідність

Намалюй котика (штампування: ватний диск, губка чи шматок зім'ятого паперу).

Зверни увагу, як можна по-різному намалювати мордочки котиків.

МОЇ УЛЮБЛЕНІ ТВАРИНИ

Чи є в тебе домашні улюбленці? Про них за допомогою мелодії може «розповісти» музика?

Схарактеризуй цих тварин. Як про них можна розповісти звуками?

Українська народна пісня «Котику сіренький». Намалюй рукою в повітрі її мелодію. Чому її співають дітям?

Г. Чубач. «Черепаха-аха-аха». О. Мочайло. «Цуценя» (на вибір). Придумай рухи до пісні. Затанцюй разом із дітьми свого класу.

ТЕАТРАЛІЗУЄМО

Гра-перевтілення «Моя улюблена тваринка». Уяви себе улюбленою тваринкою. Порухайся, як вона. Спробуй заспівати її улюблену «пісеньку». Наприклад, «Мяу, мяу, мяв» або «Гав, гав, гав».

Українська народна пісня «Котику сіренький». Під час співу слідкуй за диханням.

✓ Котику сіренький, ✓ котику біленький
✓ Котку волохатий, ✓ не ходи по хаті.
✓ Не ходи по хаті, ✓ не буди дитяти,
✓ Дитя буде спати, ✓ котик воркотати.
✓ Ой, на кота – воркота, ✓ на дитину – дрімота.

Який із музичних супроводів може доповнити твій спів?

1. | | | | | П | |
2. П П П П П П П | |

Розкажи своїм рідним, як можна з допомогою мистецтва передати характери улюблених тварин.

ВЕСЕЛІ ПЛЯМИ

Осінь щедро дарує нам смачні і корисні овочі та фрукти.

Подивись, як плями на картині гармонійно поєднались із лініями та перетворилися на зображення фруктів, ягід і тварин.

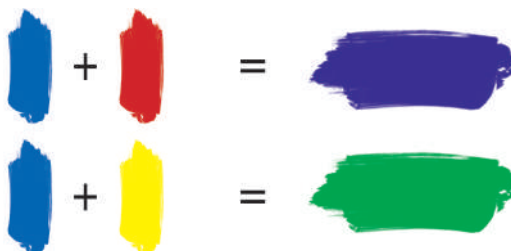

Жовтий, червоний і синій – це **основні кольори**.

Якщо їх парами змішати, утворяться **похідні кольори**: оранжевий, зелений і фіолетовий.

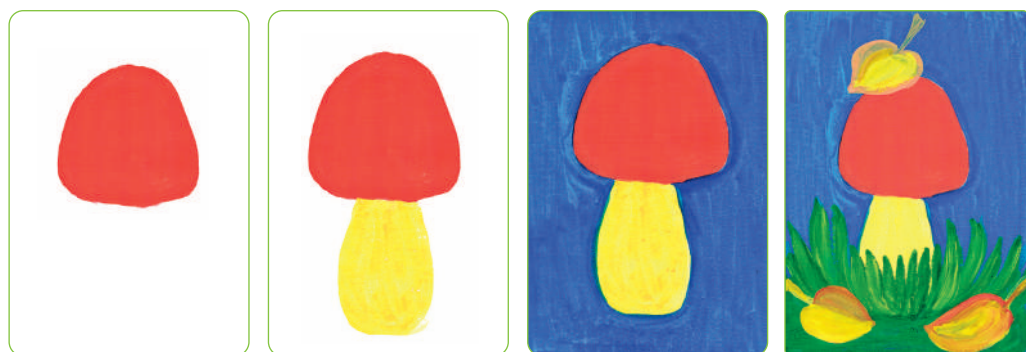
Основні кольори Похідні кольори

Гра «Хто більше». Разом з учнями свого класу позмагайтесь, хто більше назве предметів, забарвлених у основні (похідні) кольори.

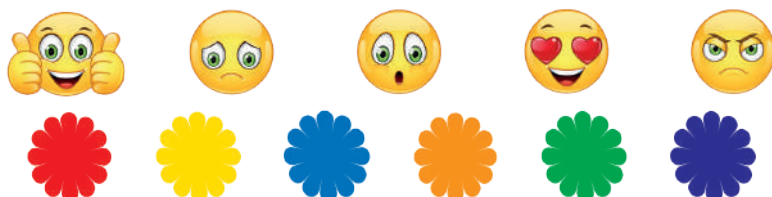

Намалюй плямами основних кольорів гриб і тло. Похідними кольорами – листя, траву тощо.

ДОСЛІДЖУЄМО

Досліди, які емоції викликають у тебе кольори.

ВЕСЕЛІ ПЛЯМИ

На вулиці осінь... Які настрої вона може нам дарувати? Давай про це дізнаватися завдяки мистецтву.

В. Барвінський. «Сумна пісня».

Яка мелодія твору, які картини осені ти уявляєш під час слухання?

Р. Грех. «Пісня про гриби» із серії «З любов'ю до дітей». Виконай танцювальні рухи під музику. Доповнюй їх плесканням у долоні.

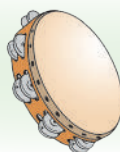
ДОСЛІДЖУЄМО

«Музика і мій настрій»

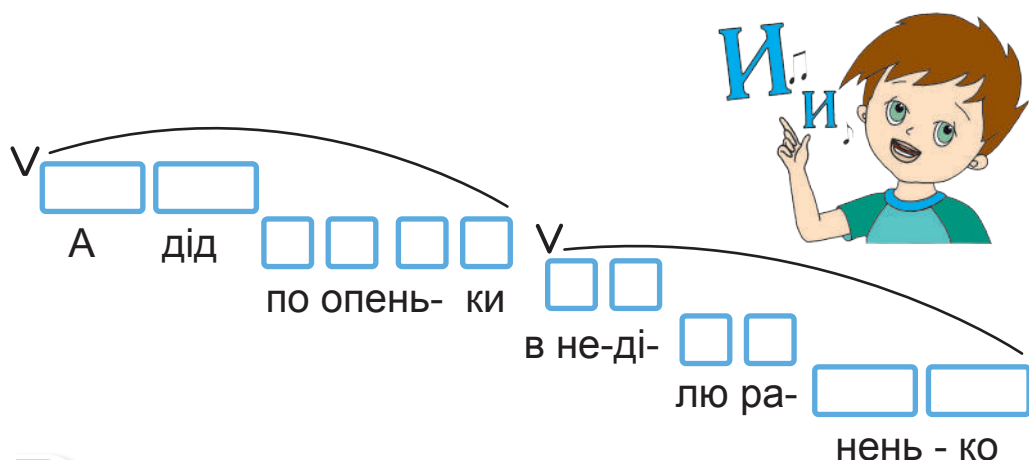
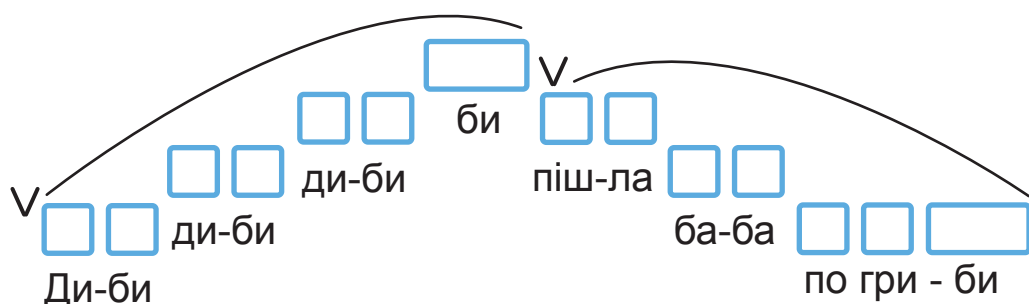

Які емоції викликають у тебе прослухані музичні твори? Спробуй відтворити різний настрій грою на інструментах.

Проплескай короткі й довгі звуки поспівки, а потім її заспівай. Як рухається мелодія пісні? Відобрази рукою.

М. Завалішина, Л. Рева. «По гриби».

Виконай пісню повільно, помірно, швидко. Як, на твою думку, вона звучить найкраще? Намалюй схему пісні за кількістю куплетів. Добери відповідний супровід.

ОСІНЬ

Тітонька Осінь золотокоса
пензлик взяла, фарби взяла.
Золотокоса тітонька Осінь
у світ малювати пішла...

В. Бондаренко

Який настрій на тебе справляють картини? Назви кольори фарб, якими малювала художниця. Які це кольори (основні чи похідні)?

Уяви себе осіннім листочком, що кружляє в повітрі. Пригадай і розкажи, як змінювалися твої кольори впродовж року.

Утвори відбиток з осіннього листка. Нанеси густу гуаш на бік з прожилками. Притисни листок фарбою до паперу. Потім обережно і акуратно зніми його.

Створи «відбитками» листя малюнок про осінь.

Зверни увагу, як розміщені відбитки листя на папері. Поміркуй, про що вони можуть «розповісти».

ОСІНЬ

Красу світу художники відтворюють різними кольорами, а музиканти – різними звуками.

Музика, яку виконують голосом – **вокальна**, а яку виконують на музичних інструментах – **інструментальна**.

Музика А. Олейнікової, вірші Л. Ратич. «Диво-осінь».

Порівняй настрій музики із зображеннями осені на попередній сторінці. Скористайся словами-підказками.

весела

сумна

грайлива

наспівна

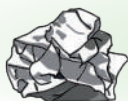
Фортепіано

ДОСЛІДЖУЄМО

Гра «Звуки та кольори осені»

Разом із дітьми свого класу спробуй відтворити звуки осені: грім, шум дощу, спів птахів, шарудіння листя.

Зверни увагу, якими різними бувають листочки дерев, кущів. Що вони тобі нагадують?

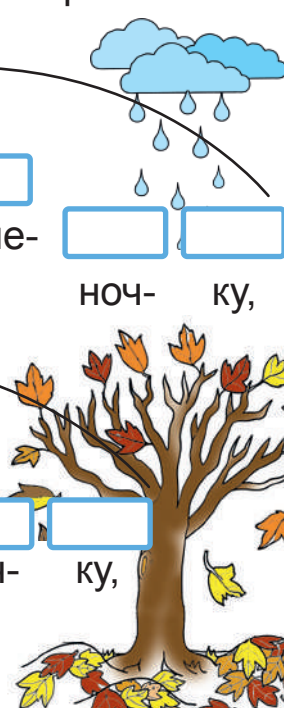

Заспівай пісеньку у відповідному настрої.

По жов-
ті-ло
лис-
тяч-ко
на кле-
ноч-
ку,

По чор-
ні-ли
ай-
строч-ки
у са-
доч-
ку,

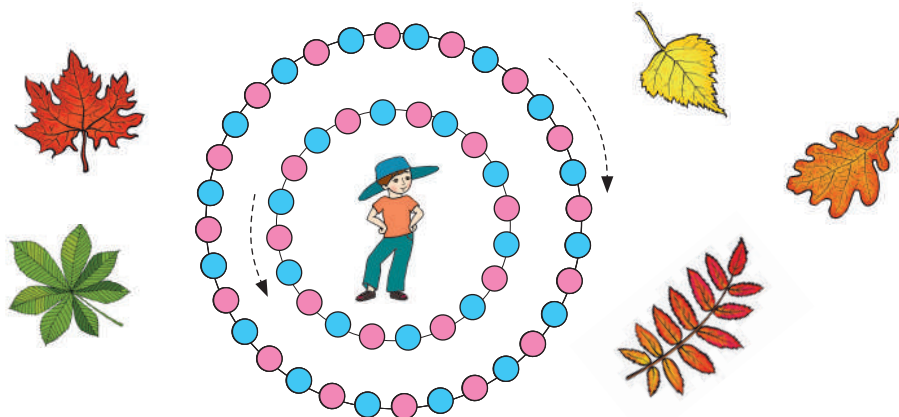

Заховалось сонечко – не видати,
Сипле вітер дощиком кругом хати.

А. Перелісна

В. Верховинець. «Ходять діти в колі» (колективна пісня-гра в двох колах). Відгадай, хто зник з малого кола під час співу пісні. Кого упізнають, стає новим «Відгадайком» («Відгадайкою»).

Поміркуй, з якими звуками та з якими кольорами ми найчастіше зустрічаємося восени.

ДАРИ ОСЕНІ

Осінь називають щедрою. Адже саме в цю пору року земля дарує багатий урожай із соковитих, смачних і корисних овочів та фруктів.

Назви овочі, зображені на картині основними (похідними) кольорами.

Гра «Відгадай мене». Уяви себе одним із персонажів картини. Розкажи друзям про свій настрій, характер та кольори, не називаючи себе.

Жовтий та червоний кольори називають **теплыми**.

Дізнайся, що відбудеться, якщо змішати ці кольори. Досліди, скільки відтінків оранжевого можна утворити, змішуючи жовтий з червоним.

Відтінок – це різновид кольору. Наприклад, блідо-жовтий, золотавий, жовтогарячий.

Порівняй разом із дітьми твого класу форми і відтінки гарбузів на картині.

Намалюй гуашшю гарбуз.

На дозвіллі досліди, де і чому у житті використовують оранжевий колір.

ДАРИ ОСЕНІ

Щедрість і багатство осені оспівано у багатьох творах мистецтва.

Перегляд. Мультфільм «Ходить гарбуз по городу».

Які овочі є персонажами мультфільму? Який характер має кожен з них?

сумний

допитливий

грайливий

життєрадісний

сердитий

веселий

Н. Савко, О. Салюк. «Їздить трактор по городу» із серії «З любов'ю до дітей».

ТЕАТРАЛІЗУЄМО

Разом із дітьми свого класу виконайте пісню «Ходить гарбуз по городу» в ролях. Доберіть інструменти для музичного супроводу.

Українська народна пісня «Ходить гарбуз по городу».

V

Хо- дить гар-буз єть- ся по го- сво-го ро-ду, ро-ду:

V

Ой чи жи-ві, ди-чі чи ро-ві всі ро- гар- здо- зо-ві? бу-

КУПЛЕТ		КУПЛЕТ		КУПЛЕТ	
ЗАСПІВ	ПРИСПІВ	ЗАСПІВ	ПРИСПІВ	ЗАСПІВ	ПРИСПІВ

Поцікався, в яких мультфільмах персонажами є овочі чи фрукти.

ХОЧЕМО БУТИ ЗДОРОВИМИ!

Справжнім дивом, яке надихає та дарує радість, є мистецтво. Ще воно може підтримувати здоров'я, наприклад дуже корисно танцювати. Танці гармонійно розвивають і зміцнюють м'язи рук, ніг і спини. Формують красиву поставу.

Що відбувається на картині? Ким є зображені люди? Схарактеризуй їхні рухи. Опиши, якою має бути музика цього танцю.

Які почуття викликає в тебе цей художній твір? Скористайся словами підказками.

бадьорість

радість

спокій

сум

енергійність

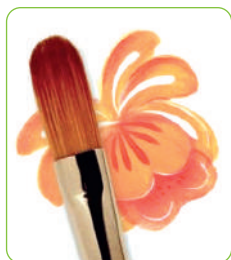
Танець – це рухи під музику.

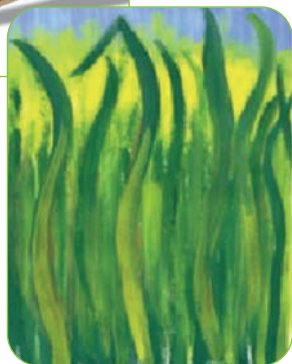
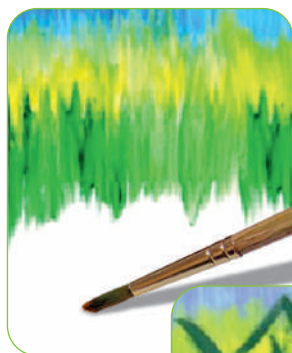
Яскраві барви плям допомагають позбутися суму і смутку. Якщо перевтомлений (перевтомлена) – малюй квіти.

ЕКСПЕРИМЕНТУЄМО

Проекспериментуй з різними пензлями та намалюй пелюстки квітів.

Намалюй квіти й трави гуашшю.

У вільний час поцікався, як лікують луговими квітами і травами (їх красою та ароматами, цілющими чаями).

ХОЧЕМО БУТИ ЗДОРОВИМИ!

А чи любиш ти танцювати? Можливо ти займаєшся якимось видом спорту? Усі ці заняття зміцнюють наше здоров'я, дарують бадьорість і силу.

Перегляд. Український народний танець «Гопак».

Як рухаються танцюристи під музику? Це вокальна чи інструментальна музика?

Спробуй вивчити й виконати рухи українських народних танців (присідання, оберти тулуба, колупалочка).

ТЕАТРАЛІЗУЄМО

Пластична імпровізація «Настрій»

Рухами, жестами, мімікою обличчя відтвори різні емоції.

весело

сердито

сумно

спокійно

грізно

Музика може нас бадьорити, заспокоювати. Пригадай, чи траплялися з тобою такі ситуації.

Придумай мелодії.

Ми зав-зя-ті ма-лю-ки
Ро-бим впра-ви за-люб-ки.

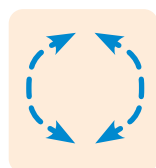
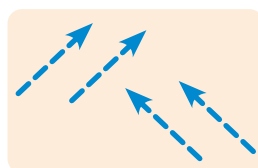
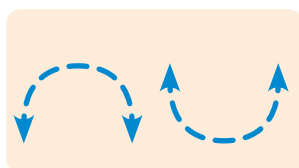
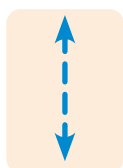
Друж-ні ми та ду-жі,
До спор-ту не бай-ду-жі.

О. Янушкевич. «Пісня про зарядку». Виконай рухи під спів.

Для поліпшення зору виконуй вправи під приємну музику. Слідкуй очима за стрілками.

Поміркуй, навіщо людині зміцнювати здоров'я, робити зарядку.

ВОДА НАВКОЛО МЕНЕ

Природа, як і людина має свій характер і мінливий настрій. Митці намагаються вловити настрій природи й відобразити її характер у своїх творах.

Які кольори на картинах викликають у тебе відчуття прохолоди? Що ти відчуваєш, розглядаючи ці твори живопису?

спокій

напруженість

хвилювання

сум

радість

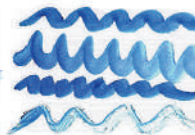
Твори написані фарбами належать до **живопису**.

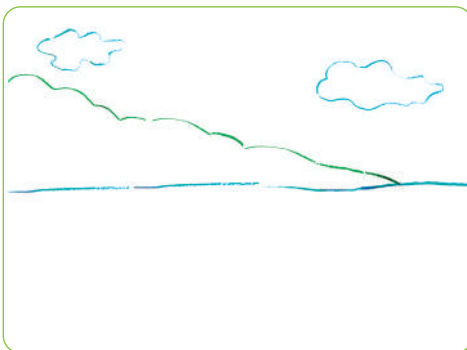
Синій – **холодний колір**. Якими відтінками синього кольору забарвлені сніжинки? Визнач їх характер та настрій.

Досліди, як можна передати настрій і характер хвиль різними мазками.

Намалюй човника на хвилях аквареллю. Починай роботу з проведення лінії горизонту.

Уявна лінія, що відділяє на малюнку небо від землі називається **лінією горизонту**.

ВОДА НАВКОЛО МЕНЕ

Красу озер, річок та морів можна сфотографувати, а ще можна написати фарбами, а їхні звуки і шуми відтворити за допомогою музики.

М. Скорик. «Мелодія».

Який інструмент звучав? Музика тиха чи гучна, швидка чи повільна? Яка з картин на с. 44 створює такий самий настрій, як і прослуханий музичний твір?

Сопілка

Фортепіано

Скрипка

Барабан

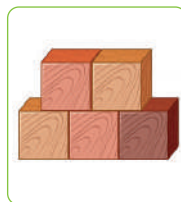

Гра «Море хвилюється раз, море хвилюється два, море хвилюється три, нумо, як хвиля (вітер, риба і т. ін.), завмири».

ДОСЛІДЖУЄМО

Досліди різні звуки. Якими з них ти створиш звукові картини «Тиша на морі», «Шторм»?

Виконай пісні з різним настроєм (веселим, сумним).

Ко- ха- хви- ля.
ли- є

У ніч- но- му мо- рі
Ма- ле- сень- кий чо- вен
В си- ньо- му про- сто- рі.

Л. Жолновач. «Човник».

Що зображено відтінками синього кольору? Придумай розповідь за картиною.

Що тобі подобається у відпочинку поруч з водоймою? Продовж речення «Для безпечного відпочинку, потрібно...».

ПРИВІТ, ЧАРІВНИЦЕ ЗИМО!

Яка гарна зима! Художники й музиканти різними засобами передають її красу.

Що ти відчуваєш, розглядаючи твори живопису?

спокій

напруженість

хвилювання

сум

радість

Поміркуй, як природа, зображена митцями, приготувалась до зими. Знайди лінію горизонту на картинах.

Висвітлення кольору – це додавання до будь-якої барви білої фарби. Наприклад, змішаємо синю барву з білою – отримаємо блакитну.

Розв'яжи кольорові приклади та дізнайся, як отримати відтінки синього. Назви ці відтінки.

Зобрази зимовий краєвид синьою та білою гуашшю.

Яку роль відіграє лінія горизонту у зображенні краєвиду?

ПРИВІТ, ЧАРІВНИЦЕ ЗИМО!

Кожна пора року по своєму особлива. Зима буває дуже різна. Це спів хурделиці і вітру, або ніжний танець сніжинок і передзвін бурульок.

Дж. Ласт. «Зима».

Яка зима відтворена у музиці? Що ти уявляєш під час слухання?

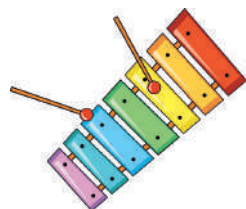
Музика пісні скаутів, вірші З. Лисевич. «Танці-зігріванці» з циклу «З любов'ю до дітей».

ЕКСПЕРИМЕНТУЄМО

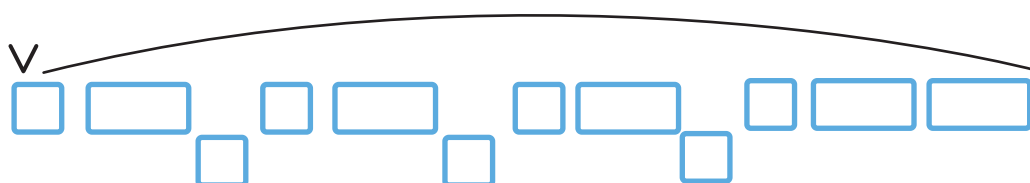

Придумай маленьку історію про зиму. На ксилофоні чи металофоні добери звуки (високі, низькі) для музичного супроводу твоєї розповіді.

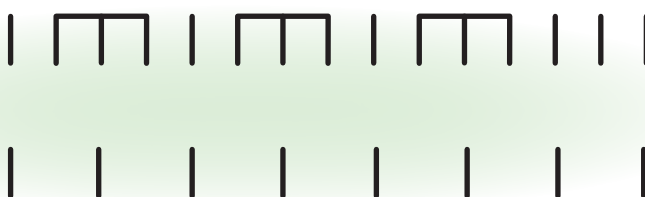

Заспівай, доповнюючи свій спів грою на музичному інструменті.

Круж-ля-ють та-нок свій кра-си-вий з хма-ринки
Ле-гень-кі, бі-лень-кі, пух-нас-ті сні-жин-ки.

Придумай мелодію до вірша. Вона буде весела чи сумна? Як різні настрої можна передати за допомогою музики? Використай слова-підказки.

швидко

танцювальна
мелодія

короткі звуки

радісно

довгі звуки

повільно

наспівна
мелодія

спокійно

Мені на долоню злетіли з хмаринки
Дві білі сніжинки і ще дві сніжинки.
А разом виходить якась дивина –
А разом виходить краплина одна!

А. Качан

Розкажи, чому ти любиш зиму.

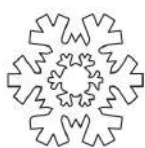

ЗИМОВІ СЮРПРИЗИ

Зима приносить нам багато радості. Ми любимо грати у сніжки, кататися на санчатах, лижах, ліпити сніговиків. А ще сніг і лід – це чудові матеріали для створення скульптур.

Які емоції в тебе викликають твори? Що нагадує про холод? Які відтінки має лід та сніг?

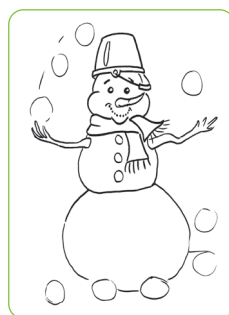
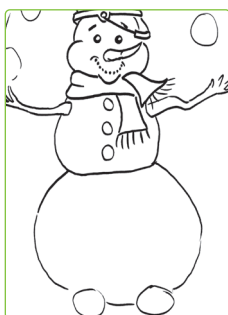
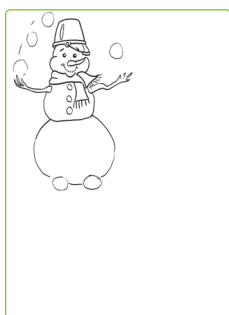

Досліди, як змінюватиметься мазок акварелі, якщо додавати більше води до фарби.

Де правильно розміщене зображення сніговичка?

Намалюй сніговичка-жонглера восковими олівцями та аквареллю. Форму та частини: руки-гілочки, ніс-морквинку, капелюх-відро, очі, шарф тощо намалюй восковими олівцями. Зволож папір, утвори різні відтінки синьої акварелі, пропиши тло.

Як можна утворити відтінки кольору аквареллю?

ЗИМОВІ СЮРПРИЗИ

Зима – це не тільки холодно й сумно, але й неймовірно красиво, весело та бадьоро!

А. Вівальді. «Пори року. Зима» (фрагмент).

В. Верховинець, Л. Глібов. «Зимонька-снігуронька».

Якою постає в твоїй уяві зима під час слухання кожного твору? Порівняй твори. Використовуй слова-підказки.

швидко

тихо

інструментальна

вокальна

повільно

гучно

Ніжками затупотіли – ось так.

Сніг з долоньок обтрусили – ось так.

А тепер у боки взялись – ось так,

Як сніжинки покружляли – ось так.

Обернулися довкола – ось так,

Нахилилися додолю – ось так.

Разом, хлопці і дівчатка,

Наш танок почнем спочатку.

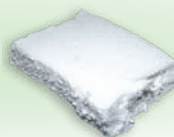

ДОСЛІДЖУЄМО

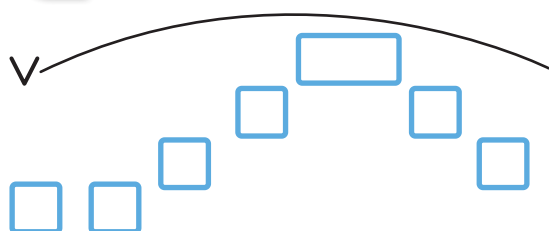
Гра «Звуки зими»

Разом із дітьми твого класу спробуй відтворити звуки зими: дзвін бурульок, скрип снігу, завивання вітру.

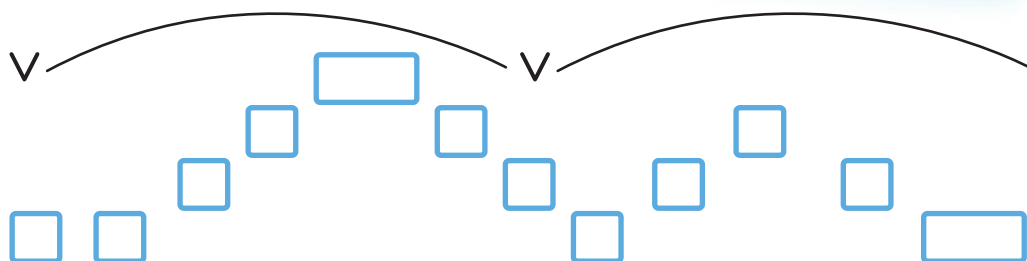

В. Верховинець, Л. Глібов. «Зимонька-снігуронька».

Зи-монь-ко-сні- гу- ронь-ко,
А тру- си ти- хе- сень-ко,

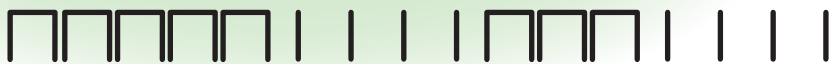
На- ша бі- ло- гру- донь-ко, не вер- ти хвос- том,
Рів- нень-ко, гла- день- сень-ко срі- бнень-ким сніж- ком.

Поміркуй, звучання якого музичного інструмента найкраще підійде для супроводу цієї пісні.

Яку музику можна назвати «Танок сніжинок», а яку – «Пісня завірюхи»?

Поміркуй, якими кольорами та звуками можна зобразити зиму.

МІЙ ЗИМОВИЙ НАСТРІЙ

Чому ти любиш зиму? Напевно тому, що вона приносить багато чудових розваг. А ще взимку багато свят!

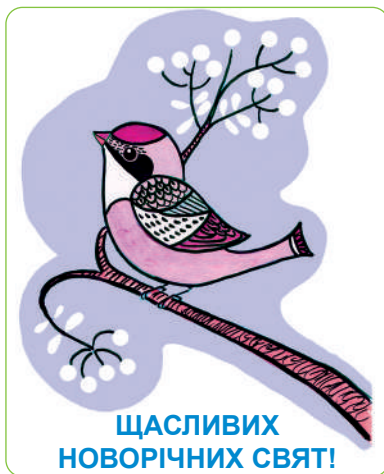
Про що «розповідає» картина? Який настрій вона передає? Яким кольорам віддала перевагу художниця? Спробуй уявити думки персонажів картини та озвучити їх.

Знайди зображення пташок у яких однакові форма, кольори, прикраси.

Створи листівку до зимових свят з кольорового паперу. Деталі домалюй фломастерами.

У вільний час поцікався, які зображення можна зустріти на вітальних листівках.

МІЙЗИМОВИЙ НАСТРІЙ

Зима – це передчуття свят і святкування. Бо взимку нас чекають свята, яким ми дуже радіємо. Тож нас переповнюють різні емоції.

Ф. Колеса. «Сипле сніг».

Дж. Пьєрпонт. «Jingle Bells» («Дзвіночки дзвенять»).

Прослухана музика вокальна чи інструментальна? Який настрій вона створила?

хор

весела

сумна

орекстр

танцювальна

наспівна

грайлива

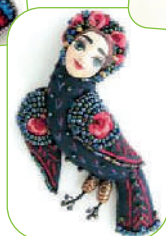

«Я мандрую по землі. Віхола гуде» (із серії «З любов'ю до дітей», вірші О. Салюк).

ДОСЛІДЖУЄМО

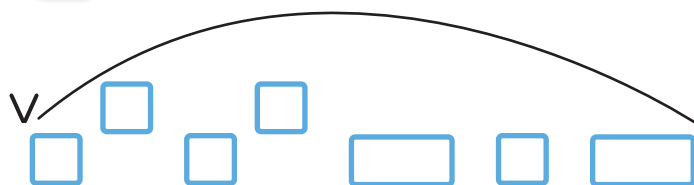

А яке ж свято без подарунків?! Чудово, якщо вони створені власноруч. Роздивись сувеніри-подарунки із зображенням птахів, визнач, чим вони оздоблені.

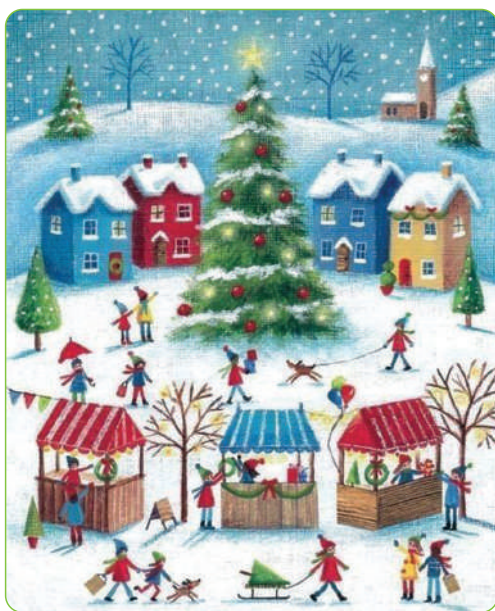
Н. Горбенко. «Сніг-сніжок».

Бі- лий бі- лий сніг- сні- жок,
Ти ле- ти до нас, дру- жок,
За- си- пай у- сі дво- ри –
Ра-дість це для діт- во- ри!

Склади розповідь за однією з ілюстрацій.

Розкажи, який настрій викликає у тебе зима.

МОЇ РІЗДВЯНІ ВІДКРИТТЯ

Одне з найбільших зимових свят – Різдво. І дорослі, і малеча чекають його з нетерпінням.

Чи відомо тобі, як святкують в Україні Різдво? А як його святкують люди, які зображені на картині? Роздивись уважно лінії, якими прикрашена робота.

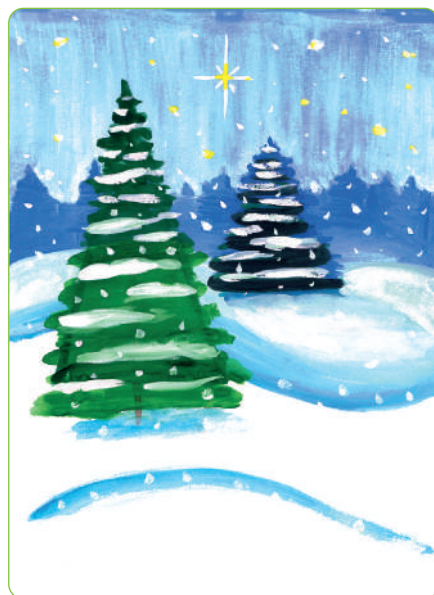
Вислови міркування. Як трикутник та відтінки зеленого кольору допомогли створити зображення ялинок?

Потренуйся малювати ялину мазком у формі зигзага.

Намалюй ялинку в лісі у Різдвяний вечір фарбами.

Як можна зберегти ялинки у лісі?

МОЇ РІЗДВЯНІ ВІДКРИТТЯ

Український народ надзвичайно музичний. Традиційно під час свят виконується українцями багато пісень. Новорічні пісні називають **щедрівками**, а різдвяні – **колядками**.

М. Леонтович. «Щедрик». В. Барвінський. «Фортепіанний цикл «Колядки й щедрівки» (фрагмент).

Хто виконує ці твори? Який настрій вони створюють? Де ти чув (чула) ці пісні раніше? Які кольори нагадують тобі звучання музичних творів?

Перегляд. Мультфільм «Різдвяна казка» ч. 2 (режисер А. Трифонов) (фрагмент).

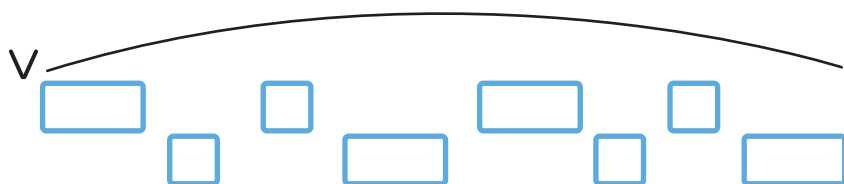
ТЕАТРАЛІЗУЄМО

Різдвяна народна гра «Коза».

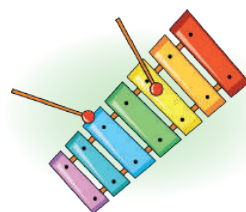
М. Леонтович. «Щедрик».

Щед- рик, щед- рик, щед- рі- воч- ка,
При- ле- ті- ла лас- ті- воч- ка

Підбери на ксилофоні чи мета-
лофоні мелодію пісні «Щедрик».

□ □ □ □ □ □ □
Ко- ляд, ко- ляд, ко- ля- да,
Хай об- хо- дить вас бі- да.
І не- хай на ваш по- ріг
При- йде ра- дість в Но- вий рік

Д. Гордієнко

Л. Жолновач. «Як чудово кожен рік».

Поміркуй, як слід виконувати цю пісню. Намалюй
музичну форму пісні.

Поцікався, як святкували у твоїй родині різдвяні
свята.

Розділ II. МИСТЕЦЬКІ ОБРАЗИ УКРАЇНИ

МОЯ КРАЇНА – УКРАЇНА

Народи різних країн світу мають свої рослинні символи. В Україні це – калина та верба.

Без верби та калини нема України!
Червона калина від ста хвороб лікує.

Народні прислів'я

Поміркуй над змістом прислів'їв. Які почуття та емоції викликає у тебе картина? Обери.

спокій

бадьорість

злість

сум

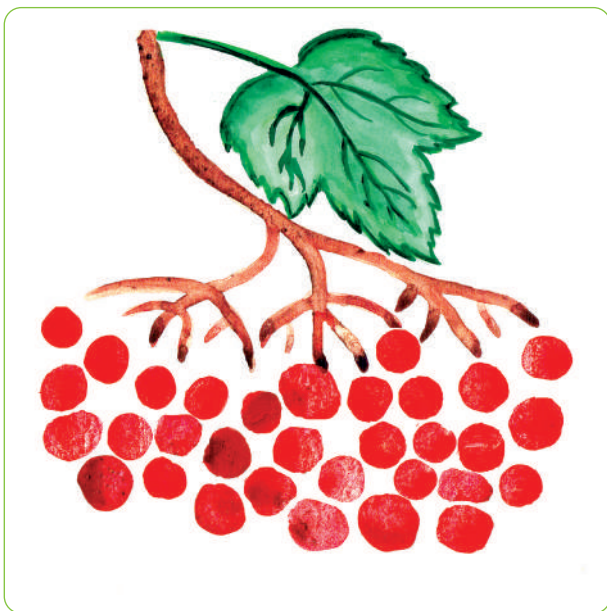
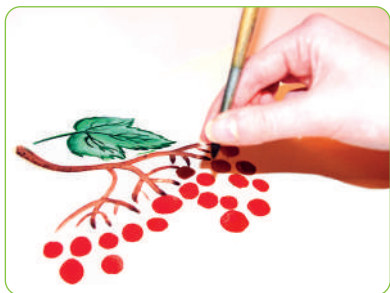
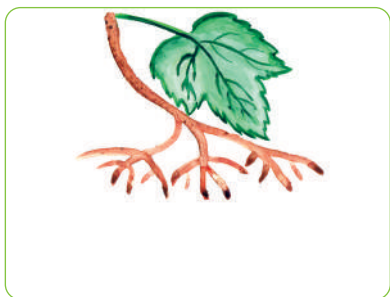
радість

Щоб намалювати листок калини, спочатку наміть його загальну форму. Далі працюй з кольором і його відтінками та деталями.

Намалюй кетяг калини фарбами. Спочатку коричневою фарбою намалюй гілочку. Притисни пальцями кінчик пензля з червоною фарбою, утвори краплинку-ягідку. Додай ще зображень ягідок. Домалюй листочок.

Запитай у рідних та близьких, які рослини символи різних країн і народів їм відомі.

МОЯ КРАЇНА – УКРАЇНА

Музичним символом українського народу є пісня – мелодійна, душевна, красива. Існує навіть легенда про те, що Бог, роздаючи різним народам таланти, українців обдарував піснею.

Українська народна пісня «Ой, є в лісі калина».

Яка мелодія пісні? Хто її виконує? Добери відповідні слова.

весела

грайлива

спокійна

співак

хор

наспівна

Головна пісня нашої держави – **гімн**. Його завжди слухають стоячи з почуттям гордості за свою країну.

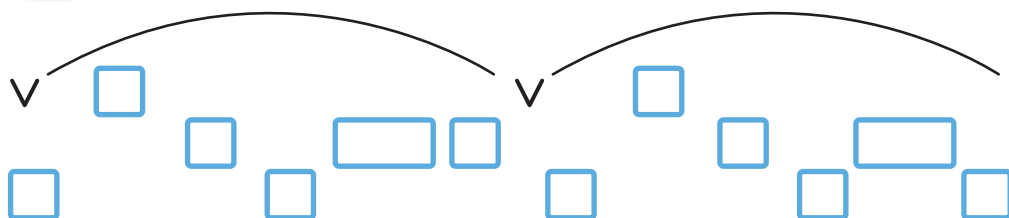
М. Вербицький, П. Чубинський. «Державний Гімн України».

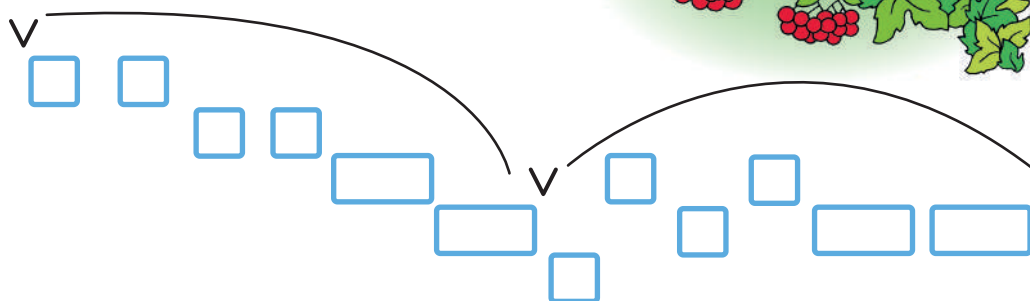
Хор – великий колектив співаків.

А. Філіпенко, Т. Шевченко. «Зацвіла в долині».

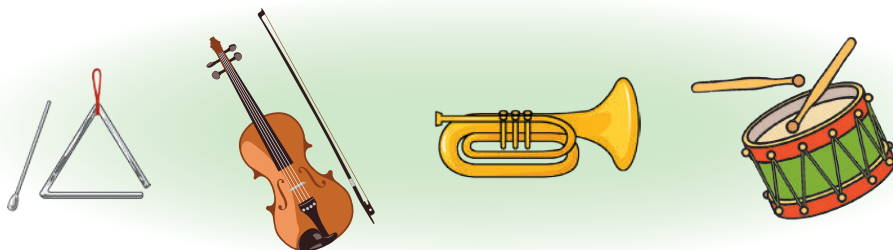
За- цві- ла в до- ли- ні чер- во- на ка- ли- на,
Лю- бо, лю- бо ста- ло, пта- шеч- ка зра- ді- ла.

Ні- би за- смі- я- лась дів- чи- на- ди- ти- на.
Пта- шеч- ка зра- ді- ла і за- ще- бе- та- ла

Обери музичний інструмент, яким краще супроводжувати спів цієї пісні.

Про які українські символи тобі стало відомо?

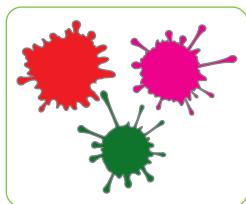
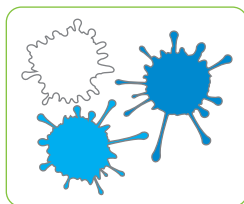
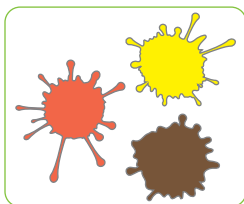
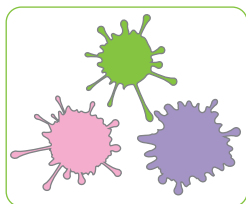

ПОРИ РОКУ

Пори року постійно змінюють одна одну. За весною приходить літо, потім осінь, зима. Кожна пора року має три місяці, які поділяються на тижні, дні, години.

Визнач, які пори року зображено на картинах. Чому ти так вважаєш? Доведи.

Роздивись колірні поєднання, та визнач, якій порі року вони відповідають.

Колорит – це поєднання кольорів у картині.

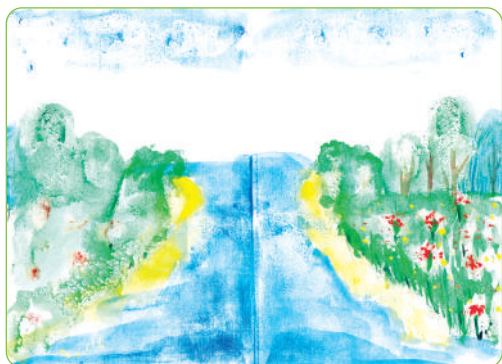
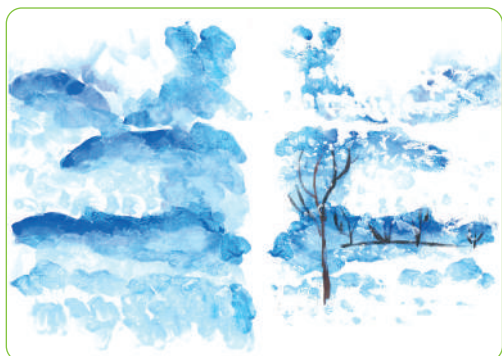
Добери на палітрі колорит улюбленої пори року.

Намалюй природний мотив улюбленої пори року у техніці «монотипія».

Склади папір навпіл. На одну його частину нанеси плями фарби з дібраного на палітрі колориту. Притисни половинки паперу одна до одної, потім розгорни папір. Розглянь уважно відбиток. Домалюй стовбури і гілки дерев, кущі...

У вільний час поспостерігай, як змінюються кольори неба впродовж доби.

ПОРИ РОКУ

Зима буває така різна. І про це різними засобами – звуками, кольорами – «розповідають» нам твори мистецтва.

А. Вівальді. «Зима» (фрагмент).

Якою ти уявляєш зиму – спокійною чи з хуртовинами? Як музика це передала? Які музичні інструменти звучали? Скористайся підказкою.

танцювальна
мелодія

повільно

швидко

високі звуки

наспівна
мелодія

Оркестр – великий колектив музикантів.

А. Міґай. «Сердився мороз». Затанцюй. Придумай рухи до пісні.

ДОСЛІДЖУЄМО

Досліди, що саме у природі «дарує» колір і звучання різних пір року.

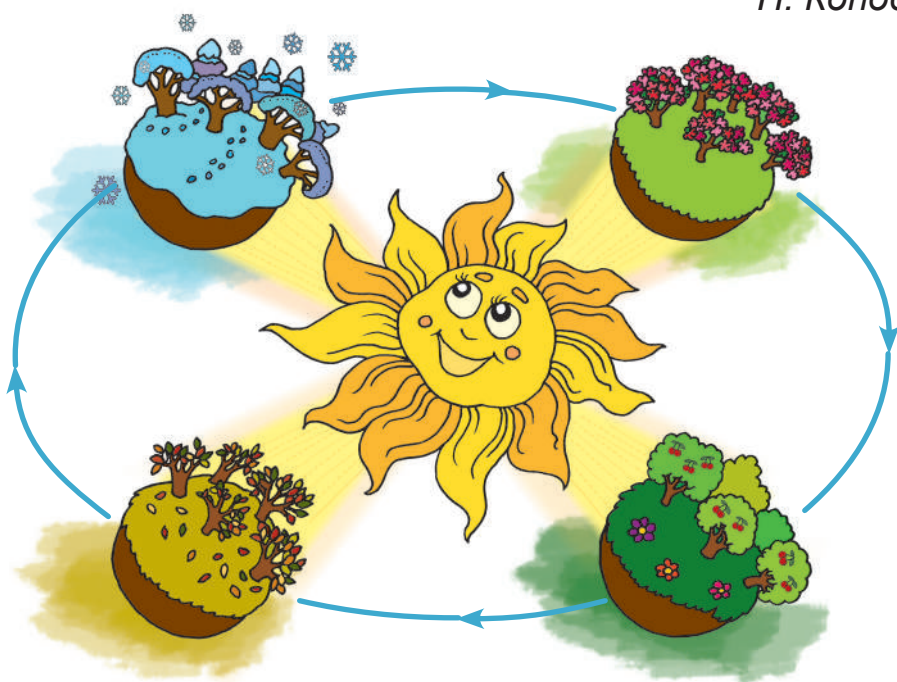
А. Баченко, М. Волинець. «Зайчик».

Разом із дітьми твого класу виконайте пісню в ролях. Спробуй придумати танцювальну мелодію і супровід до віршика.

Земля навколо сонечка кружляє у танку,
Немов маленька донечка в красивому вінку.
У нім чотири квіточки, красивіших нема:
Весна і тепле літечко, осінь і зима.

П. Колосов

Розкажи, що тобі стало відомо про різні пори року.

ПОДОРОЖУЄМО ДО КАРПАТ

Величні й безмежно красиві в різні пори року українські гори Карпати!

1

2

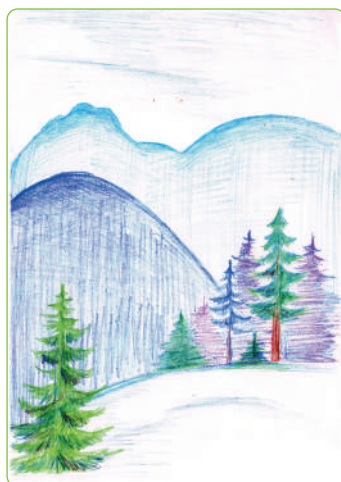
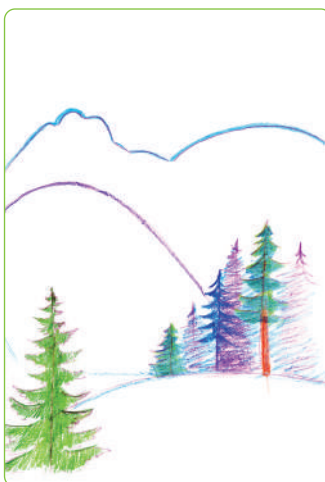
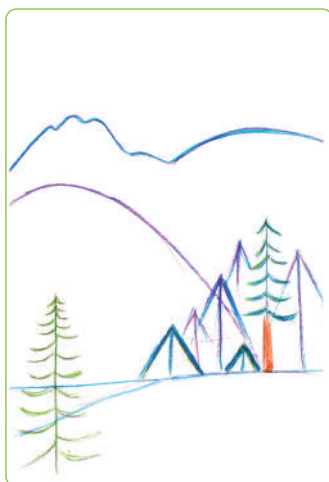
Роздивись та порівняй, як зобразив високі гори Геннадій Польовий мовою графіки (1) та живопису (2). Які геометричні форми нагадують тобі гори? Пригадай, що ти знаєш про лінію горизонту.

Розглянь світлину. Порівняй відтінки кольорів та розміри гір і ялин. Зроби висновки.

Намалюй зимові Карпати кольоровими олівцями. Намість лінію горизонту. Намалюй лініями форми гір. Попереду детально промалюй ялину зеленим. Ялини вдалині – зелено-блакитним. Розфарбуй гори: ближчі синім, дальні – блакитним.

Покажи жестами свої наміри щодо краси Карпат: намалюю, спогляну на картинах, милуватимусь у природі та берегтиму.

Так

Ні

ПОДОРОЖУЄМО ДО КАРПАТ

Карпатський край багатий своїми особливими піснями, танцями й музичними інструментами.

Коломийки у виконанні «троїстих музик».

Коломийка – український народний карпатський танець-пісня.

Перегляд. Урок танцю «Коломийка».

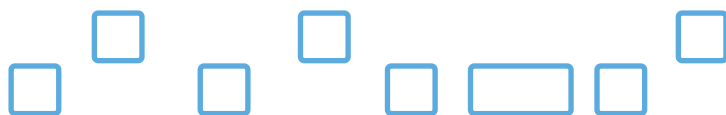
Повтори рухи танцю «Коломийка» під музичний супровід.

ДОСЛІДЖУЄМО

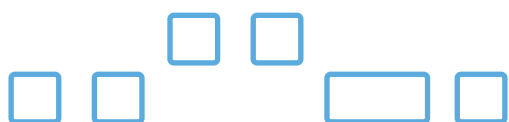
Найдовший у світі музичний інструмент – **трембіта**. Це величезна дуда, якою сигналять у Карпатах вівчарі. Досліди, як звучить трембіта. Її звуки високі чи низькі, гучні чи тихі?

А. Філіпенко, В. Панченко. «Ой, заграйте, дударики».

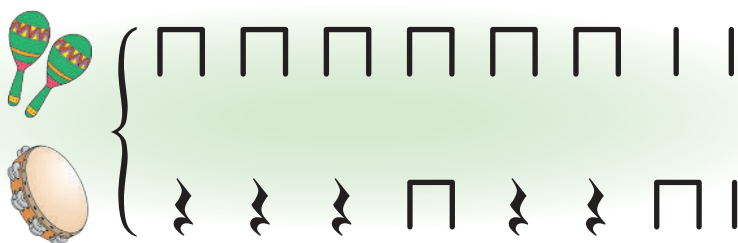
Ой, за- грай- те, ду- да- ри- ки,
Так, щоб та- нець у- ви- ва- нець

мо- ло- ді гу- цу- ли
по- ло- ни- ни чу- ли

Разом із дітьми свого класу виконайте музичний супровід до пісні.

— перерва в звучанні.

Гра «Мандрівники і Луна»

Команда «Мандрівники» ланцюжком мандрує класом і співає з паузами звукові сполучення («А-у-у!», «Тр-р-р-п» і т.п.). Команда «Луна» з різних куточків класу намагається точно повторити почуте.

Розкажи своїм рідним і друзям про красу Карпат.

НА ДНІПРОВСЬКИХ ХВИЛЯХ

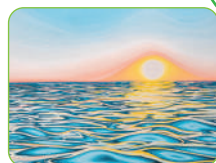
Найбільша річка України – Дніпро. Колись давно його називали Борисфен, Славутич.

Які є річки у твоєму рідному краї? Порівняй хвилі Дніпра, зображені митцями. Передай характер зображених на картинах хвиль рухами рук.

Уяви себе промінчиком сонця, який пеститься на хвилях. Що довкола тебе: близько, далеко? Які звуки ти чуєш? Що відчуваєш?

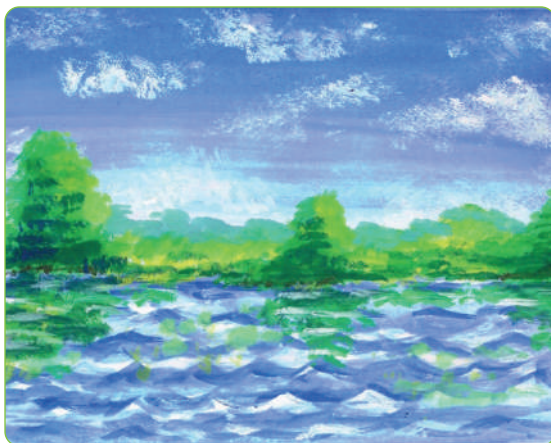

ЕКСПЕРИМЕНТУЄМО

Поекспериментуй з фарбами та створи зображення хвиль з того, що під руками (картон, гребінець, губка тощо).

Намалюй краєвид з водоймою фарбами.

Склади діалог у парі з другом (подругою) про економне використання води.

НА ДНІПРОВСЬКИХ ХВИЛЯХ

Могутній і спокійний, широкий і повноводний річці Дніпро присвячено багато творів мистецтва.

Д. Крижанівський, Т. Шевченко. «Реве та стогне Дніпр широкий» (фрагмент).

І. Шамо. «Дніпровський вальс» (фрагмент).

Яким ти уявляєш Дніпро, слухаючи кожен твір? Схарактеризуй музику.

спокійна

грізна

оркестрова

могутня

інструментальна

хорова

грайлива

сувора

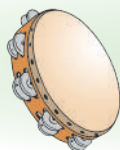
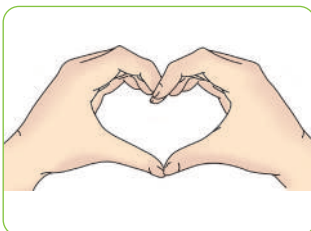
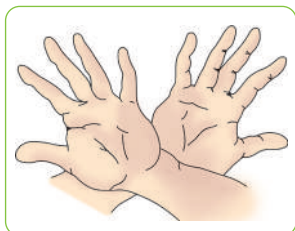

У колі з дітьми свого класу пригадайте літо, купання в річці чи озері. Обмінюйтеся посмішками, лагідними поглядами та зобразіть хвилі руками, уявіть «купання» в них.

ЕКСПЕРИМЕНТУЄМО

Спробуй відтворити різний настрій грою на інструментах або жестами.

«Пісню дівчинка співає» (вірші Г. Бойка).

Diagram showing a melody line with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The melody is written on a five-line staff with a key signature of one sharp (F#). The notes are: C4 (quarter), D4 (quarter), E4 (quarter), F#4 (quarter), G4 (quarter), A4 (quarter), B4 (quarter), C5 (quarter). Below the staff, the lyrics are: На Дні- прі ве- сел- ка ся- є, Пі- сню дів- чин- ка спі- ва- є

Diagram showing a melody line with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The melody is written on a five-line staff with a key signature of one sharp (F#). The notes are: C4 (quarter), D4 (quarter), E4 (quarter), F#4 (quarter), G4 (quarter), A4 (quarter), B4 (quarter), C5 (quarter). Below the staff, the lyrics are: о- брі- ї я- сні. про ща- сли- ві дні.

А як пісню проспівала
Й стала на горі –
Довго їй аплодували
Хвилі на Дніпрі.

Який із супроводів «пасує» цій пісні?

Diagram showing three different musical accompaniment patterns for the song. The patterns are represented by vertical lines of varying heights, indicating the rhythm of the accompaniment. The first pattern is a simple, steady rhythm. The second pattern is a more complex, syncopated rhythm. The third pattern is a more complex, syncopated rhythm.

Поміркуй, як у мистецтві можна відтворити красу рідного краю.

МОРСЬКІ ГЛИБИНИ УКРАЇНИ

Наша країна має вихід до двох морів – Чорного та Азовського.

Яка з картин викликає в тебе враження спокою, а яка – тривоги? Яке із зображених морів тобі здається теплим і лагідним, а яке – холодним і бурхливим? Поясни.

Добери слова, що стосуються моря.

спокій

купатися

пінати

дельфін

корабель

хвиля

грайливий

Переглянь відео про морських мешканців України. Уяви себе в морських глибинах. Поділись своїми уявленнями.

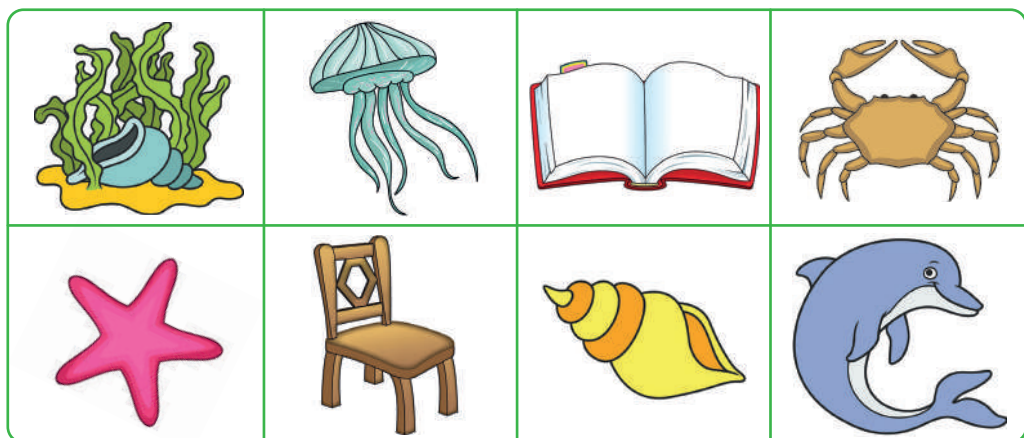

Створи зображення морського дна плямами (гуаш або техніка «аплікації»). Перед роботою проаналізуй поетапність зображення морських тварин.

Гра «Правильно, неправильно»

Продовж речення, користуючись підказками-малюнками: «У морських глибинах України...». Схарактеризуй тварин морських глибин.

МОРСЬКІ ГЛИБИНИ УКРАЇНИ

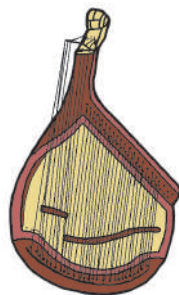
Як ти думаєш, чи можна музикою відтворити красу моря й захоплення від нього? Будемо дізнаватися разом...

Г. Матвіїв. «Море, хвилі та пісок...»
(бандура).

Яке море тобі уявлялося – спокійне чи бурхливе? Обґрунтуй свою думку. Як виконується музика – з допомогою одного інструменту чи оркестру? Які кольори ти уявляєш під час слухання?

Бандура

Бандура – український народний музичний інструмент.

«Море хвилюється раз». Зобрази рухами, мімікою морських мешканців. Пригадай мультфільми про море.

ДОСЛІДЖУЄМО

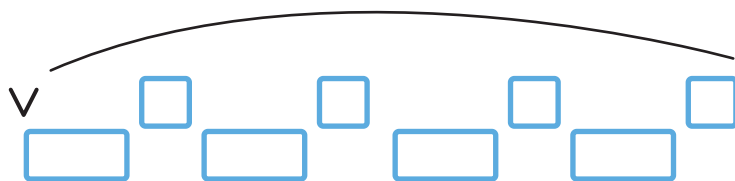

А ти знаєш, яка морська вода на смак? Який колорит моря? Що і кого можна побачити у морських глибинах? Що можна почути?

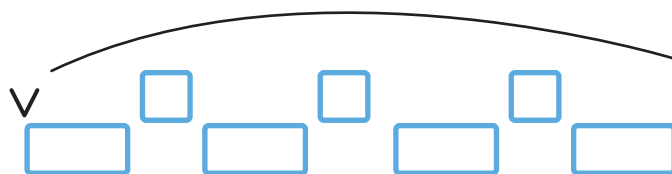

Заспівай пісню. Слідкуй за співацькою поставою і диханням.

Мо- ре див- не, мо- ре різ- не,
Мо- ре ла- гід- не чи гріз- не,

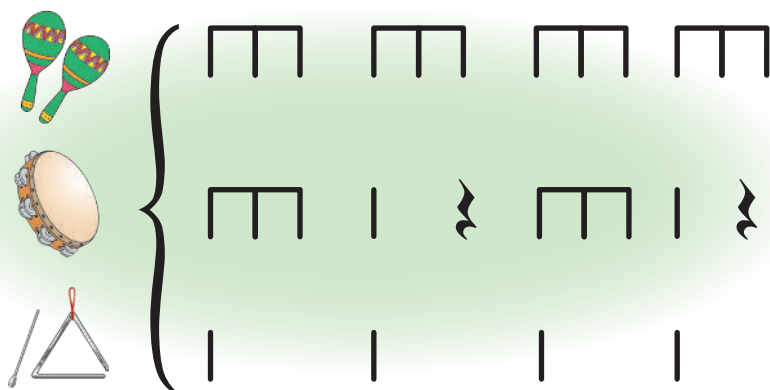
Я звер- ну- ся до во- ди.
Я лю- блю те- бе зав- жди!

Уяви, що ти пишеш музику. Які музичні інструменти ти використаєш для відтворення характеру тихого спокійного моря, а які – для відтворення шторму? Коли твоя музика буде гучною, тихою?

Разом із друзями спробуйте створити музичну картину «Море».

Поміркуй, чому люди прагнуть поїхати на відпочинок до моря.

ДЗВІНКОГОЛОСА УКРАЇНА

Свищики – улюблені іграшки дітей з давніх часів. Їх використовували, коли святкували прихід весни. Вірили, що звук свищика може відігнати від дитини все лихе.

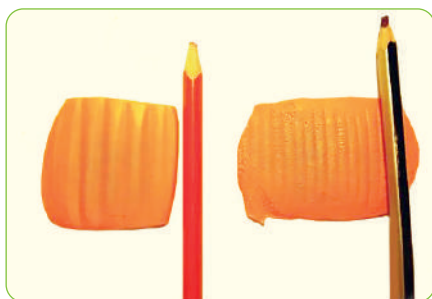
Що «розповіли» картини? Чи є свищик музичним інструментом? Які мелодії на ньому можна виконати?

Яких тварин тобі нагадують фігурки свищиків? Як вони оздоблені?

Пластилін – чудовий матеріал, щоб робити на ньому відбитки із різних предметів. Роздивись різні способи творення відбитків-прикрас та обери ті, які підійдуть для оздоблення твого диво-птаха.

Зліпи свого диво-птаха з пластиліну та прикрась його.

Дізнайся, якими іграшками гралися у дитинстві твої рідні.

ДЗВІНКОГОЛОСА УКРАЇНА

Українці – дуже музичний народ. Багато у нас народних пісень, танців. А також народних музичних інструментів. Наприклад, бандура, сопілка.

В. Попадюк. «Українська фантазія» (оркестр народних інструментів, сопілка) (фрагмент).

Який настрій музики? Музика повільна чи швидка? Її виконує оркестр чи хор?

Сопілка

Сопілка – український народний музичний інструмент.

А. Салогуб. «Весняна сопілочка». Придумай і виконай рухи до цієї пісні.

ТЕАТРАЛІЗУЄМО

Спробуй виконати різні звуки на свищику.

Янко Гортало. «Бджілка і сопілка». Виконай віршик у ролях.

Придумай мелодію до одного з віршків (або до обох). Якою вона буде?

швидка

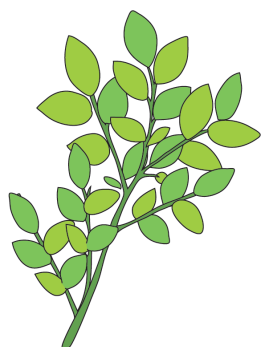
повільна

наспівна

гучна

тиха

танцювальна

Голосок тоненький має,
Всіх маляток звеселяє,
Ви на ній всі граєте,
Хто вона – впізнаєте?

Ду-ду-ду, віть-віть-віть!
Ви моє ім'я назвіть.
Не паличка, не гілочка,
Звуть мене сопілочка.

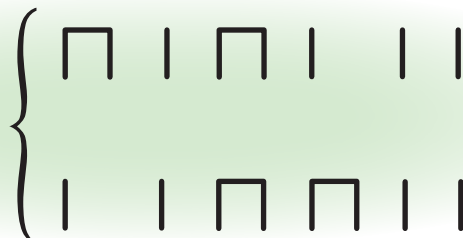
Автор невідомий

О. Тарнавська, Н. Забіла. «Весна».

Разом з друзями заграйте на свищиках. Придумайте супровід до пісеньки.

Дізнайся в своїх рідних, які традиції зустрічі весни у краї, де ти живеш.

ПРОВІСНИКИ ВЕСНИ

Подивись, які гарні галявини першоцвітів! Поміркуй, з чим їх можна порівняти.

Знайди і назви що зображено в кожній картині темним і світлим, великим і малим. Чому проліски й підсніжники називають провісниками весни? Добери слова, що характеризують першоцвіти.

ніжний

перший

чарівний

світлий

голубий

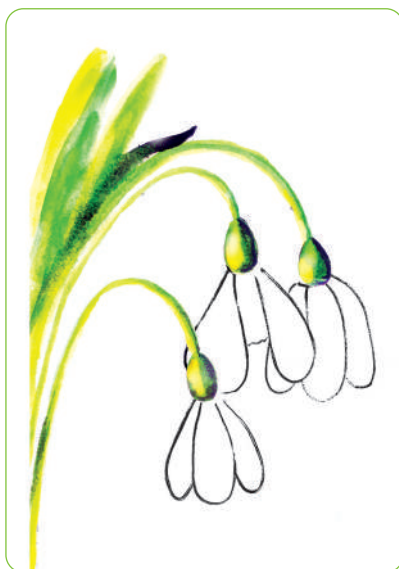
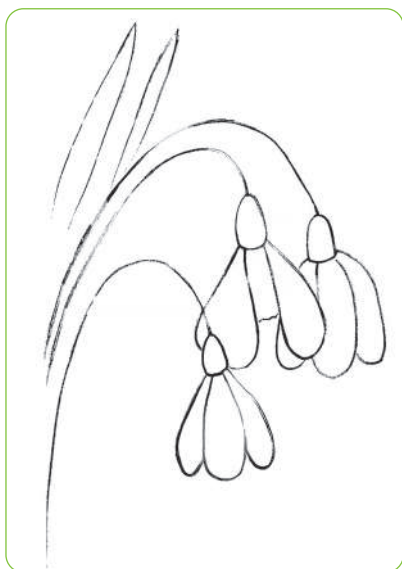
яскравий

привабливий

Контраст – це зіставлення протилежностей. Наприклад, світло – темно, тихо – гучно, тепло – холодно, сумно – весело...

Намалюй підсніжники аквареллю. Жовтою і зеленою фарбою пропиши листки і стебла. Тло навколо пелюсток зволож чистою водою та заповни синьою барвою. Тоненьким пензлем додай деталі до пелюсток.

Багато квітів-першоцвітів занесено до «Червоної книги». Це свідчить про те, що їх слід оберігати від знищення. Поміркуй, чому.

ПРОВІСНИКИ ВЕСНИ

Як змінюється усе довкола! Дзвенять струмки, з'являються перші квіти. До нас наближається весна!

Про що «розповіла» тобі картина?

Д. Гольде. «Квітка-душа» (бандура, у виконанні Я. Джуся).

П. де Сенневіль, О. Туссен. «Весняний вальс».

Які враження від музики? Звучання якого інструменту упізнаєш? Який колір – теплий чи холодний, світлий чи темний – нагадує його звучання?

«Весело нам» з циклу «З любов'ю до дітей».

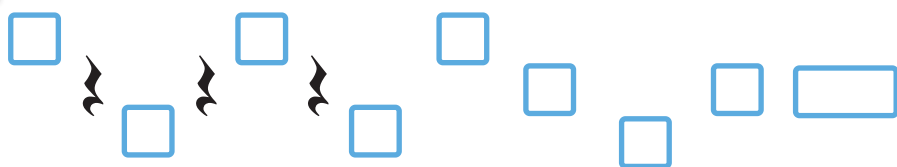
Заспівай весело, грайливо.

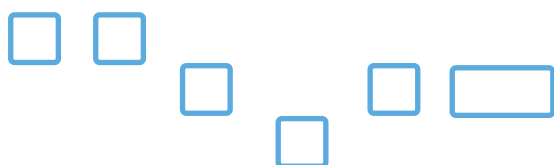
Роз-кри- ва- ють про- лі- ски пе- лю- стки,
тяг- нуть- ся до со- не- чка за- лю- бки.
Я при- ся- ду ни- ще- чком ко- ло них,
не зір- ву я кві- то- чок ве- сня- них.

В. Верховинець, М. Вороний. «Дінь-дінь».

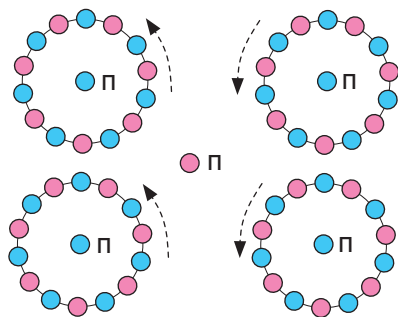
Дінь, дінь дінь, дінь, дінь дзве- нять дзвін- ки

па- се- ться че- ре- да.

Уяви себе разом з друзями
домашніми тваринами —
овечками, кізками, корівка-
ми, телятками, які пасуться
на весняному лузі. Оберіть
пастушків (П) і заспівайте
пісню в хороводах.

Поміркуй, як слід виконувати пісні. Знайди «кон-
трастні» слова.

повільно

тихо

ВИСОКО

НИЗЬКО

гучно

ШВИДКО

ВЕСНА ПРИЙШЛА

Ясне сонечко пригріло, розігнало довгі сни,
В рівчаках заклекотіло – все діждалося весни!
Де вона проходить – там травиця сходить,
Квіти розцвітають, солов'ї співають.

Якими кольорами написано картину? Що зображено холодними кольорами, а що – теплими? Поміркуй, чи це є кольоровим контрастом.

Намалюй фарбами гілочку з квітами. Роздуй через трубочку фарбу коричневу та зобрази гілку. Змотаними у пучок ватними паличками утвори рожеві відбитки – квітки. Додай зелених відбитків – листочків.

Мовою яких видів мистецтва можна «розповісти» про красу весни?

ВЕСНА ПРИЙШЛА

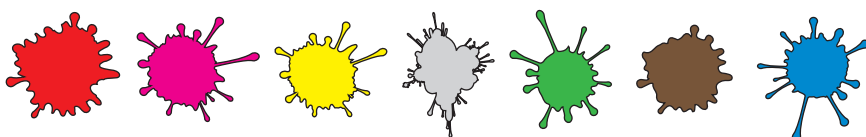
Весна прийшла! Розквітли сади і гаї. Пташиним співом наповнилося довкілля! І ми радіємо її приходу!

Франсіс Ле. «Весна прийшла» (оркестр П. Моріа).

Хто виконує музичний твір? Яка його мелодія? Добери кольори, які, на твою думку, подібні за настроєм до музики.

Н. Май. «Весняночки».

Придумай і виконай рухи до пісні та вірша. Порівняй настрої.

Граки прилетіли – і загаласували:
«Скінчилась зима!» – всім деревам сказали.
Бурульки, почувши це, плакати стали,
І сльози лили, аж поки не розтали.

Автор невідомий

ДОСЛІДЖУЄМО

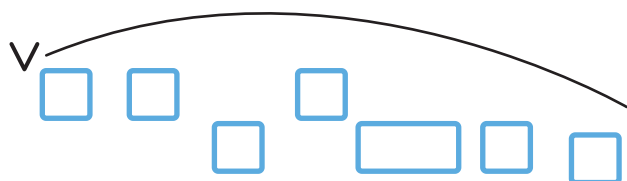

Досліди кольори, звуки, запахи весни. Створи «звукову картину» весни.

Українська народна пісня «Вийди, вийди, сонечко».

Ви- йди, ви- йди, со- не- чко,
На ді- до- ве по- ле- чко,
На ба- би- не зіл- ляч- ко,
На на- ше под- вір'- яч- ко.
На ве- сня- ні кві- то- чки,
На ма- лень- кі ді- то- чки.
Там во- ни гра- ю- ться,
те- бе до- жи- да- ю- ться!

Обери та виконай супровід до пісні.

Придумай музичний супровід до цього вірша.

Сонечко, сонечко, виглянь у віконечко,
Дітки гуляють, тебе виглядають.

Дізнайся, які мультфільми присвячені зустрічі весни. Переглянь один із них в Інтернеті. Поділися своїми враженнями.

ПТАХИ ВЕСНОЮ

Бачиш, сонце землю гріє,
все довкола зеленіє.
Чуєш, пташечки співають
і веснянку викликають.

О. Роговенко

Що відбувається на картині? Схарактеризуй курчат. Придумай розповідь про них.

сум

радість

спокій

ніжність

доброту

Подивись, як по-різному фарбами намальовані курчата. Назви відтінки кольору фарб.

Поекспериментуй з фарбами та передай пухнастість курчат друком серветкою (1) або пензлем на зволоженому аркуші паперу (2).

Намалюй курчат фарбою. Наміть їх форму овалами. Розфарбуй їх жовтою та оранжевою фарбами. Домалюй відтінками зеленого траву та барвисті квіти.

У вільний час поцікався, якими художніми техніками митці створюють зображення курчат.

ПТАХИ ВЕСНОЮ

З приходом весни все навколо наповнюється різноманітними звуками і співом птахів.

Ф. Колесса. «Весна».

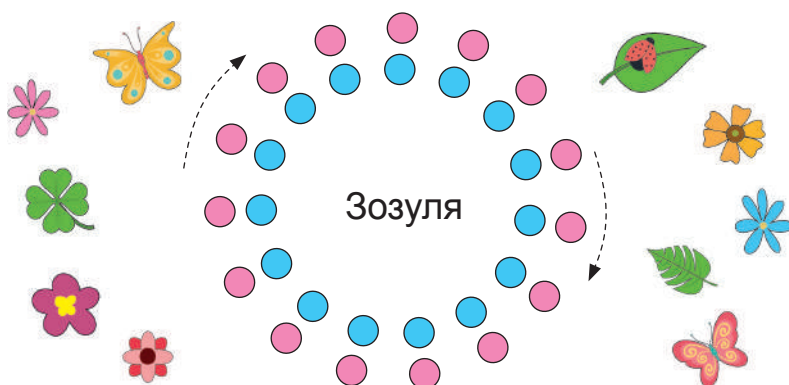
«Веснянки» із серії «Співанки» (тематична збірка), «Слуханка для української малечі».

Хто виконує твір – хор чи оркестр? Про що ці твори?

Гра «Ой летіла зозуленька» (музика В. Верховинця). Під спів діти ходять парами по колу. У середині кола – Зозуля. Наприкінці пісні всі (і Зозуля) мають знайти собі нову пару. Хто не знайшов – Зозуля.

ДОСЛІДЖУЄМО

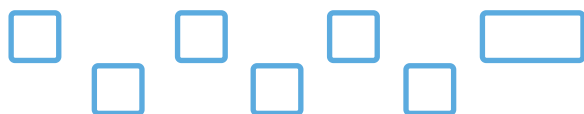
Запис співу пташок.

Досліди звуки співу птахів. Спробуй дібрати відповідний музичний інструмент та зімітувати спів пташки.

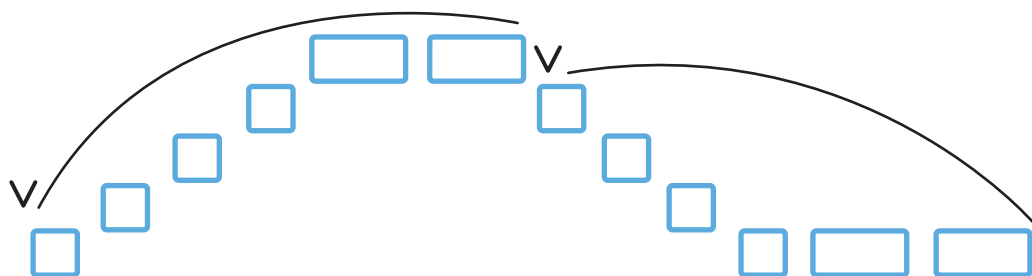
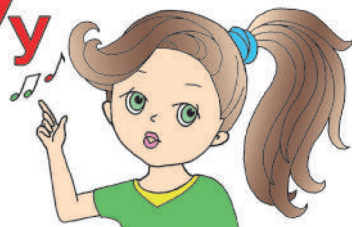

Яку із цих пісень ти заспіваєш наспівно, а яку – танцювально?

Що за пта-шка на су- ку
Роз-си- па сво- є «ку- ку?»
Раз «ку- ку» і два «ку- ку»,
йде лу- на по- за рі- ку.

уу

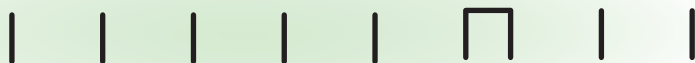
Кур-ли- ці кур- ли- чуть, кур-ли-ча-ток кли- чуть:
Кур-ли, кур-ли-чень- ки, ле-тять до рі- чень- ки.

Хо- дить квоч- ка ко- ло кі- лоч- ка,
Во- дить ді- то- чок ко- ло кві- ток.

До якої з пісеньок може бути цей музичний супровід?

Як мовою мистецтва можна відтворити красу живої природи?

ВЕЛИЧНЕ ВЕСНЯНЕ СВЯТО

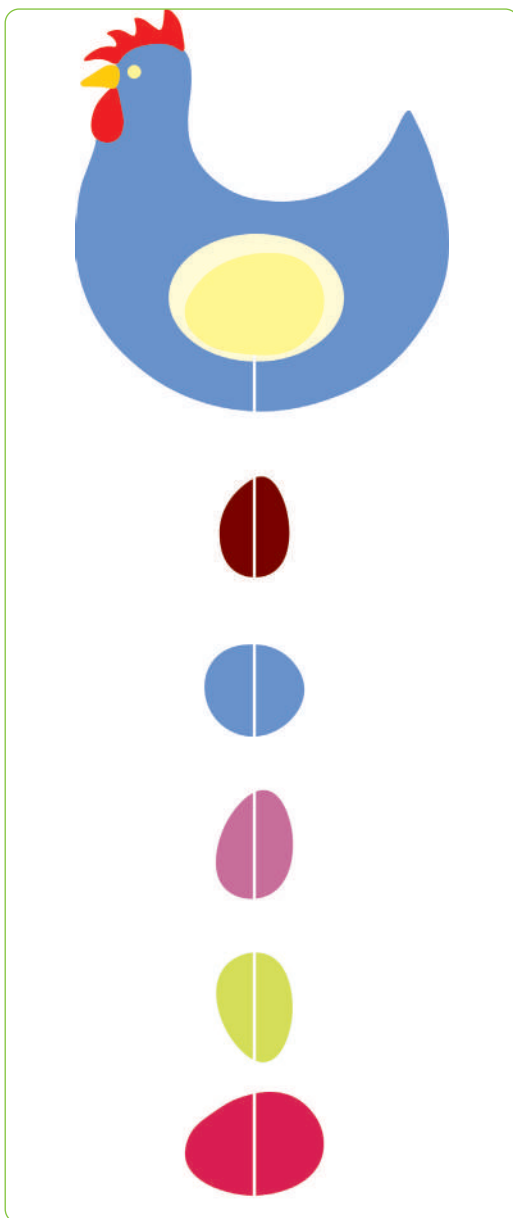
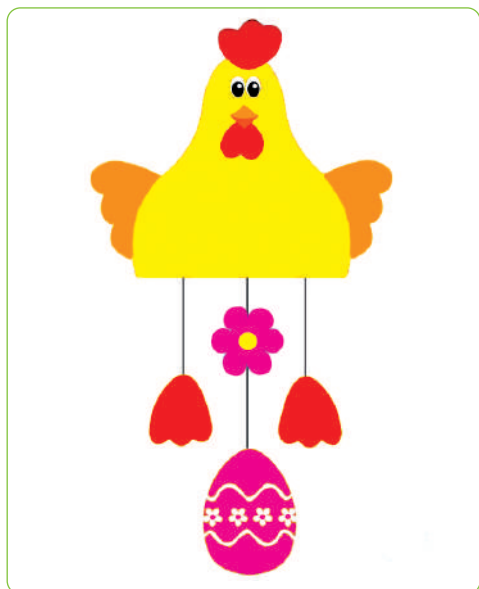
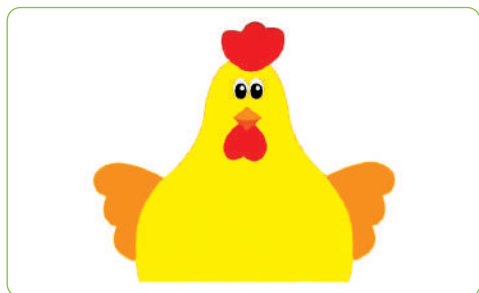
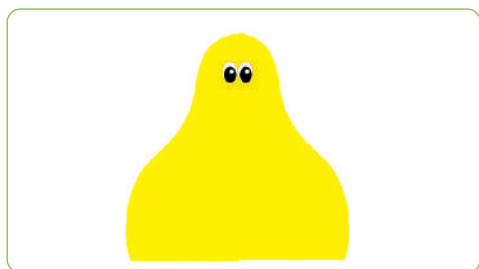
Навесні люди святкують одне з найбільших свят – Великдень.

Уяви і розкажи, про що можуть співати зображені люди? Опиши мелодію їх пісень.

Створи прикрасу до Великодня з кольорового паперу. Із цупкого паперу виріж тулуб курочки. Фломастером домалюй деталі – очі, дзьоб. Виріж з кольорового паперу яєчка, квітку та наклеї їх на стрічку, яку приклей до тулуба курочки.

Поспостерігай, як прикрашають доквілля до Великодня у тій місцевості, де ти живеш.

ВЕЛИЧНЕ ВЕСНЯНЕ СВЯТО

Великдень – величне весняне свято українців. Його святкують урочисто, з радістю і сподіваннями на добро, мир і злагоду.

Перегляд. Мультфільм «Грицеві Писанки» (режисер А. Трифонов). О. Шевченко. Музична казка «Курочка ряба» із серії «З любов'ю до дітей».

Про що йшлося в мультфільмі? Що тобі найбільше запам'яталося? Порівняй сюжет пісні з українською народною казкою «Курочка ряба».

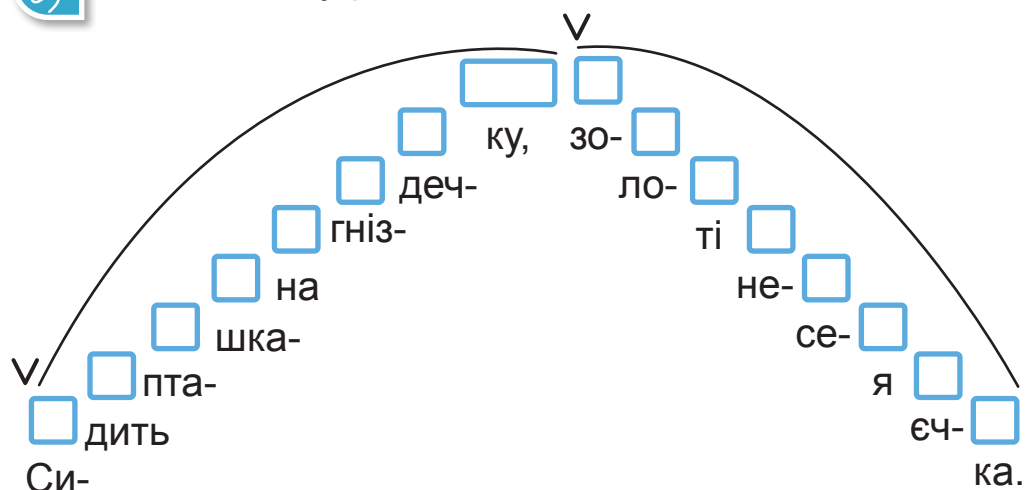
ТЕАТРАЛІЗУЄМО

Розглянь картини. Разом із дітьми твого класу «оживить» одну з них.

Під час співу розвивай співацьке дихання.

В. Кукоба, Н. Бучель. «Крашанка».

Знайди запис короткими й довгими звуками великодніх слів. Проплескай їх. Склади з ними речення.

писанка

крашанка

Великдень

свято

кошик

паска

Пригадай назви великих свят, які святкує український народ.

ПОДОРОЖ У КАЗКУ

Казка є безцінним скарбом українського народу. З малих років мами читали нам казки. Ми слухали їх, затамувавши подих. Вони відкривали перед нами неznані світи. Вчили розпізнавати добро і зло.

Що об'єднує ці зображення? Як називається такий театр?

Подивись, які різні бувають у театрі ляльки. Як актори керують ляльками? Які вистави лялькового театру ти відвідував/відвідувала? Поділись своїми враженнями про їхній сюжет та ляльок.

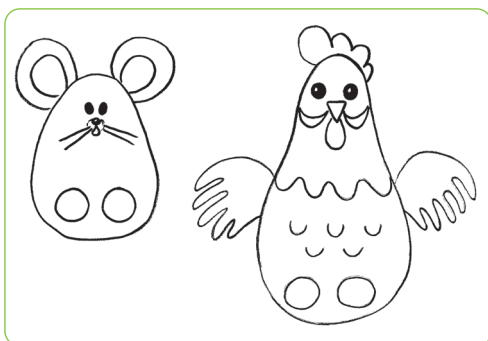
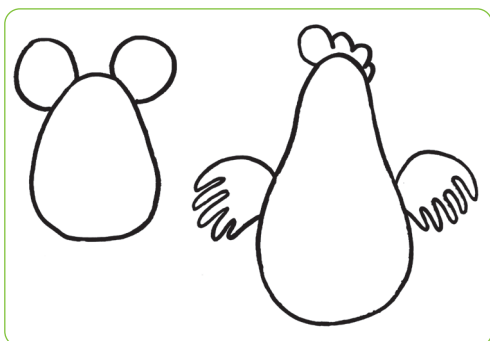
Театр – це мистецтво перевтілення в різних персонажів.

Подивись, як можна виготовити паперову пальчикову ляльку.

Створи паперову пальчикову ляльку для лялькової вистави «Колосок».

Поясни, чому глядачам потрібно дотримуватися у театрі певних правил.

ПОДОРОЖ У КАЗКУ

У ляльковому театрі ляльки «оживають» – рухаються, розмовляють, співають.

Перегляд. Лялькова вистава «Колосок», мультфільм «Колосок» (фрагмент).

Що спільне і що відмінне у театральній виставі та мультфільмі? Поміркуй, як «оживають» ляльки у театрі. Поділись своїми враженнями від перегляду.

ТЕАТРАЛІЗУЄМО

Відгадай, про персонажів якої казки йдеться. Разом із друзями виконайте її в ролях.

веселяться

працював

гралися

стрибають

танцював

пиріжок

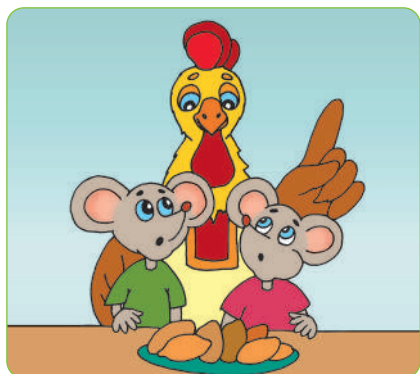
замісив тісто

підмітає

Придумай мелодії до пісеньок Півника і мишенят з казки «Колосок». Добери музичні інструменти для супроводу подій казки. За бажання разом із друзями зіграйте лялькову виставу.

Колосок, колосок,
золоте зернятко!
Будуть раді пиріжкам
малі мишенятка.

Дай же нам посмакувати
цими пиріжками!
Бо вони такі пахучі!
Поділися з нами!

С. Дяченко. «Нерозлучні мишенята». Поміркуй, як слід виконувати пісню.

Обери слова, що характеризують персонажів казки. Яка, на твою думку, найбільша вада в мишенят? Поясни.

голосистий

гралися

веселі

справедливий

працелюбний

смішні

ледачі

грайливі

Переглянь лялькову виставу, поділися своїми враженнями.

КАЗКА, ЯКУ СПІВАЮТЬ

У театрі казку можна відтворити не тільки за допомогою ляльок, а й завдяки музиці та співу.

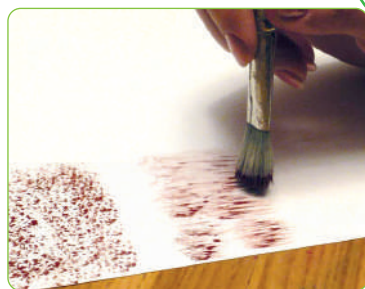
Як ти вважаєш, чим відрізняється цей театр від лялькового? Опиши костюми акторів. Вислови своє припущення, що це за вистава.

Порівняй та схарактеризуй зображення кози. Подивись, як по-різному намальоване хутро.

Передай м'якість хутра
мазками. Короткими і протяж-
ними рухами нанеси фарбу
на папір сухим пензлем. По-
рівняй мазки.

Намалюй Козу-Дерезу, використовуючи прийом
«сухий пензель».

Роздивись та визнач, з яких геометричних фігур
утворені форми тулуба зображених кіз.

КАЗКА, ЯКУ СПІВАЮТЬ

У музичній виставі – опері – казка оживає завдяки музиці і співу.

М. Лисенко. Опера «Коза-дереза» (фрагменти: пісні Кози-Дерези, Лисички, Рака-Неборака).

Якими ти уявляєш персонажів опери? Чи відтворюють пісні дійових осіб їхні характери? Як?

капризна

сміливий

добра

Опера – театральна вистава,
у якій персонажі співають.

Перегляд. Мультфільм «Коза-Дереза» або послухай пісню О. Шевченка «Коза-дереза» із серії «З любов'ю до дітей».

ТЕАТРАЛІЗУЄМО

Виконай ролі вередливої Кози та сміливого Рака.

Ой я рак-неборак,
Я не простий козак!
Я над раками пан,
Я болотний гетьман!
Подивіться, люди добрі,
Який пишний жупан!

– Я, Коза-Дереза,
За три копи куплена,
Півбока луплена!
Тупу-тупу ногами,
Сколю тебе рогами,
Ніжками затопчу,
Хвостиком замету, –
Тут тобі й смерть.

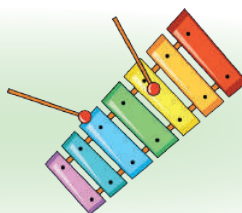

М. Лисенко. «Пісня Лисички». У якому настрої її потрібно виконувати?

Я гу-ся-тка пас-ла, по-лю-вать хо-ди-ла.
Я ли-сич-ка. Я сес-трич-ка, не си-джу без ді-ла,
ка.

Який музичний інструмент ти обереш для супроводу свого співу?

Поміркуй, як розвивався б сюжет казки, якби дідусь привів з базару ось таку кізоньку:

Зав'язала кізка хустку
І пішла полоть капустку.
Помагала бабці й діду,
Працювала до обіду.
Так полола, аж втомилась.
Тільки де ж капуста ділась?

О. Кротюк

МУЗИЧНА КАЗКА В ТАНЦІ

Запрошую тебе в цікаву музичну казку, яку «розповідають» танець з музикою. Це прекрасний світ балету! Танець по-особливому розкриває чарівність казки в театрі.

Що об'єднує ці зображення? Схарактеризуй персонажів казки в різних видах мистецтва.

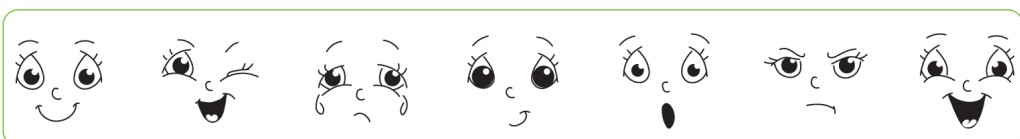
Перегляд. Мультфільм «Білосніжка і семеро гномів», лялькова вистава «Білосніжка і семеро гномів» (фрагменти).

Роздивись уважно гномиків. Опиши характер кожного гнома.

Повтори емоції перед дзеркалом.

Намалюй емоційного гномика кольоровими олівцями.

Об'єднайся разом із друзями у групи та добери коментар до кожної роботи із запропонованих варіантів.

Незвичайно красиво!

Блискуче художнє виконання!

Фантастично!

Потужний прорив!

Новий підхід!

МУЗИЧНА КАЗКА В ТАНЦІ

В музичній виставі – балет – казка оживає завдяки музиці та танцювальним рухам.

Б. Павловський. Балет-казка «Білосніжка і семеро гномів» (фрагмент).

Як музика і танець «розповіли» тобі казку? Схарактеризуй музику гномів.

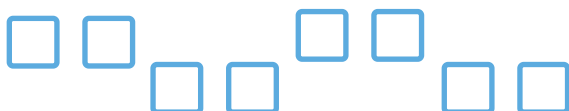
Балет – вистава, яка розкриває сюжет за допомогою танцю і музики.

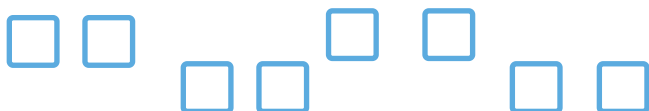
Як одягнені балерини і танцівники балету? Схарактеризуй їхні рухи.

Заспівай весело й грайливо.

В лі- сі чу- ти див-ний го- мін

То в дзві-ноч- ки б'ють сім гно- мів

Придумай та виконай на музичних інструментах мелодії-характеристики для кожного гнома. Покажи їх за допомогою музики, рухів, міміки, танцю.

Розумник

Буркотун

Апчих

Сонько

Простак

Веселун

Тихоня

Які види театру тобі відомі? Розкажи про них.

КАЗКА НА ЕКРАНІ

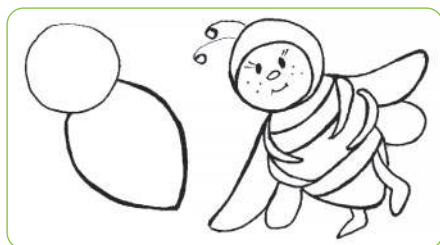
Серед твоїх улюблених занять, безперечно, є перегляд мультфільмів. Мабуть, через те, що на екрані казка оживає та дивує. Це неймовірно захоплює!

Які твої улюблені мультфільми? Схарактеризуй їх персонажів.

Спробуй створити декілька кадрів мультика й «оживити» зображення. Намалюй бджілку з різним настроєм.

Оживити малюнки можна так. Праворуч на смужці паперу намалюй бджілку, яка посміхається.

Зігни папір. Поверх першого зображення намалюй ще одну бджілку, яка не посміхається й опустила крильця.

Намотай край паперу на олівець і кілька разів справа наліво швидко порухай олівцем.

КАЗКА НА ЕКРАНІ

Які твої улюблені мультфільми? Чого навчили тебе їхні герої?

Перегляд. Мультфільм «Про всіх на світі».

Які характери персонажів мультфільму? Схарактеризуй пісеньки, які звучать.

ДОСЛІДЖУЄМО

Як народжується мультфільм. Художник створює велику кількість малюнків, якими послідовно зображує найменший рух. Зображення швидко змінюють одне одного – і персонаж «оживає». Сучасні художники часто малюють за допомогою комп'ютера.

Щоб «оживити» ляльку, наприклад баранчика Шона, її фотографують у різних положеннях, а потім фотографії поєднують.

Наведи приклади намальованих мультфільмів і кінотворів, де персонажами є ляльки.

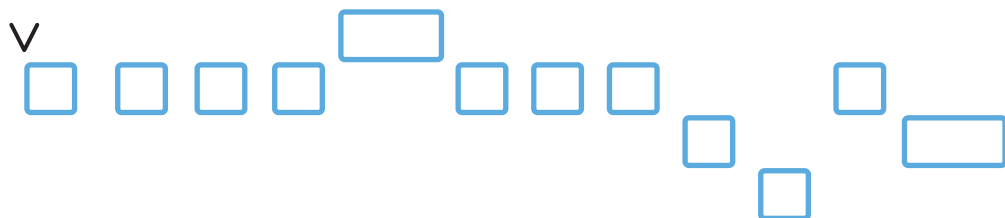

Пригадай, які пісеньки звучать у мультфільмах. За бажання виконай свою улюблену.

Г. Васіна, В. Татарінова. «Сонячні зайчики».

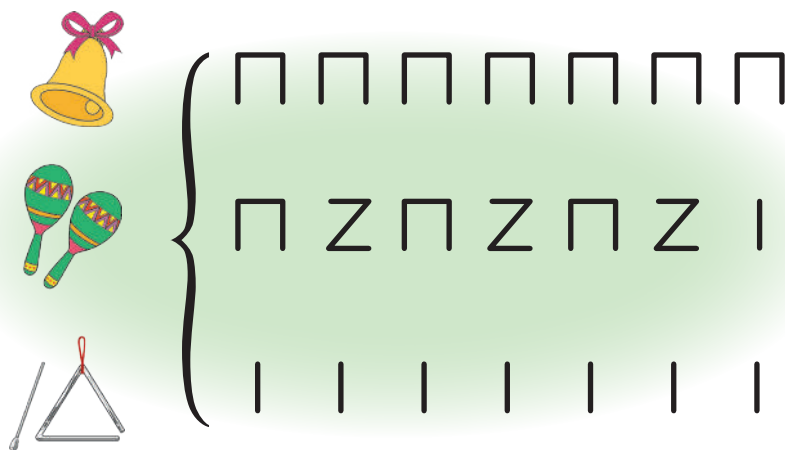
Поміркуй, який настрій пісеньки. Уяви, який мультфільм можна створити за сюжетом пісні. Прикрась свій спів музичним супроводом.

Со- ня- чні- ї зай- чи- ки вста- ли на зо- рі,
Ой, як світ- ло й ве- се- ло ста- ло на зем- лі.
По сте- жин- ках зай- чи- ки ска- чуть у ліс- ку,
І зби- ра- ють зай- чи- ки вра- ні- шню ро- су.

Разом із друзями спробуйте відтворити різні на-строї (радість, спокій).

Розкажи про свої улюблені мультфільми.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

Уяви, що ти ведуча (ведучий) популярної телепрограми про мистецтво. Візьми інтерв'ю в дітей твого класу щодо мистецтва.

Приклади запитань.

1. Яка пісня тобі сподобалася найбільше?
2. Який художній твір тобі запам'ятався найбільше?
3. Що тобі відомо про мелодії, кольори, музичні інструменти?
4. Як потрібно співати й слухати музику?
5. За допомогою яких художніх матеріалів та інструментів можна створити картину?

Пустун-клоун, граючись, переплутав слова. В які групи їх можна об'єднати?

акварель

приспів

колір

пісня

лінія

куплет

пензель

інструментальна

звук

палітра

гуаш

вокальна

заспів

пляма

Розглянь зображення. Уяви, як вони «звучать». На якому малюнку ти «чуєш» музичні звуки?

Які лінії ти побачив (побачила) на картинах? Які геометричні форми в основі будинків, дерев, човнів? Що зображено теплими, холодними, основними та похідними кольорами?

Знайди лінію горизонту на картинах.

Озвуч картини піснею чи музичним супроводом (музичні інструменти за вибором).

ГАРНИХ КАНІКУЛ! ДО ЗУСТРІЧІ!

НОТНИЙ ДОДАТОК

(для спільної діяльності учителя та учнів/учениць)

Я ПО ВУЛИЦІ ІДУ

Музика А. Мігай

Слова Т. Коломієць

Я по ву-ли-ці і-ду, я спі-ва - ю на хо-ду. І під-
Приспів:
спі-ву-ють де-ре-ва за пар-ка-ном у са-ду. Да-ба - да-ду-бу-ду. Да-ба-
да-ба-да-ба ду - бу - ду! Да - ба - да, ду - бу-ду, да - ба
да-ба-да-ба-ду - бу-ду! Да - ба - да-ба-да-ба ду - бу-ду!

І вусатий садівник,
Що вставати рано звик,
Щось веселе замуликав,
Поливаючи квітник.

Приспів

Підмукикує вода,
На листочках осіда,
А проміння у краплинах
Світлу райдугу гойда.

Приспів

БУДУЄМО ДІМ

Музика Т. Шутенко

Слова В. Кукловської

Для сво - є - ї ля - лі дім ми збу-ду-ва-ли: о - та - кий ви-
Ля - ля в дім за-хо-дить і та-нок за-во-дить. Хус-точ-ку три-
со - кий! О - та - кий ши - ро - кий!
ма - є, діт - кам всім ма - ха - є.

КОТИКУ СІРЕНЬКИЙ

Українська народна пісня

Ко-ти-ку сі-рень-кий, ко-ти-ку бі-лень-кий, кот-ку во-ло-ха-тий,
не хо-ди по ха - ті, не бу-ди ди-тя-ти, ди-тя бу-де спа-ти,
не хо - ди по ха-ті, Ой, на ко-та вор-ко-та, на ди-ти-ну дрі-мо-та,
ко-тик вор-ко-та-ти.
А - - - а - - - а - - - а!

ПО ГРИБИ

Музика М. Завалішиної

Слова Л. Рєви

Під бе-ре-зи, під дуб-ки за-хо-ва-ли-ся гриб-ки. По-ли-ва-ли їх до-щі,
щоб бу-ли смач-ні бор-щі, щоб бу-ли смач-ні бор - щі.

У червоних шапочках
Мухомори в крапочках.
Хай вони собі стоять,
Їх не будемо збирать! (2 р.)

Під ялинкою рядком
Сплять лисички під листком.
Ми їх будемо збирать,
Наших друзів частувать. (2 р.)

ХОДИТЬ ГАРБУЗ ПО ГОРОДУ

Українська народна пісня

Помірно

Обізвалась жовта диня гарбузова господиня:

Приспів: «Іще живі та здорові всі родичі гарбузові!»

Обізвались огірочки, гарбузові сини-дочки

Приспів: «Іще живі та здорові всі родичі гарбузові!»

Обізвалася морквиця, гарбузова сестриця

Приспів: «Іще живі та здорові всі родичі гарбузові!»

Обізвались буряки, гарбузові свояки

Приспів: «Іще живі та здорові всі родичі гарбузові!»

Обізвалась бараболя, а за нею і квасоля

Приспів: «Іще живі та здорові всі родичі гарбузові!»

Обізвався старий біб: «Я піддержав увесь рід!»

Приспів: «Іще живі та здорові всі родичі гарбузові!»

Ой ти, гарбуз ти перистий, із чим тебе будем їсти?

«Миску пшона, шматок сала, – от до мене вся приправа!»

ХОДЯТЬ ДІТИ В КОЛІ

Музика і слова В. Верховинця

2. Ходять вони, ходять,
Одно вийшло з кола.

Чи вгадаєш, хто то вийшов,
Братуку Миколо?

СНІГ-СНІЖОК

Музика і вірші Н. Горбенко

Бі-лий, бі-лий сніг, сні-жок, ти ле-ти до нас, дру-жок,
за-си-пай у-сі дво-ри ра-дість це для діт-во -
ри! Ля-ля-ля-ля-ля, ля-ля-ля-ля, ля-ля-ля-ля, ля-ля-ля-ля,
ля - ля-ля - ля, ля - ля-ля - ля - ля - ля - ля - ля-ля.

2. Сніг летить, метіль мете,
Нас у двір усіх зове.
Зліпим бабу снігову,
Бабу білу, зимову.
Ля-ля-ля...

3. Ти мети, мети, сніжок,
Зліпим з тебе пиріжок,
Наш пиріг не з тіста,
Ми не будем його їсти.
Ля-ля-ля...

ЯК ЧУДОВО КОЖЕН РІК

Музика та вірші Л. Жолновач

Як чу-до-во ко-жен рік зу-стрі-ча-ти Но-вий Рік! Ся-ють вог-ни-
Приспів:
ки чу-до-ві, по-да-рун-ки є для всіх! Но-во-річ-не прий-шло свя-то,
за-круж-ля-є-мо у-сі. За-спі-ва-є-мо зав-зя-то, хай по-чу-ють усі!

Ми готові танцювати,
Жартувати і співати.

Весело на святі нам.
Хай щастить і вам, і нам!

ЗАЙЧИК

Музика А. Баченка

Слова М. Волинця

1. Зай-чи-ку ву-ха-тий, чом не ма-єш ха - ти? Взим-ку за-ві-рю - ха - від-мо-ро-зиш ву - ха. 2. Не тур - буй - тесь, ді - ти, ко-ливі-тер ві - є. Ко-ли ві-тер ві - є - ме-не шуб-ка гри - є.

Зайчику вухатий,
Чом не маєш хати?
Стріне вовк зубатий –
Нікуди тікати.
Не турбуйтеся, діти
Стріне вовчик строгий.
Стріне вовчик строгий –
Маю добрі ноги.

Зайчику вухатий,
Чом не маєш хати?
Влітку дощик піде,
А сховатись ніде.
Не турбуйтеся, діти
Сяду під ялинку.
Сяду під ялинку –
Дощ не змочить спинку.

ВЕСНА

Музика О. Тарнавської

Вірші Н. Забіли

Бурх-ли-ва-я річ-ка вже кри-гу ла-ма - є, ве-се-ла вес-нян-ка да-ле-ко лу-на - є. Сні-ги роз-то-пи-лись, зли-ли-ся струм-ка-ми, зем-ля мо - ло - ді - є і вкри-лась квіт - ка - ми.

З чужої чужини,
З далекого краю
Пташки прилетіли
До рідного краю.

Гаї всі і луки
Піснями озвались,
Веселе проміння
З небес засміялось.

СОНЯЧНІ ЗАЙЧИКИ

Музика Г. Васіної

Вірші В. Татарінової

Со-няч-ні-ї зай-чи-ки вста-ли на зо-рі, ой як світ-ло й ве-се-ло
ста-ло на зем-лі. По сте-жин-ках зай-чи-ки ска-чуть у ліс-ку,
і зби-ра-ють зай-чи-ки вра-ніш-ню ро-су.

ЧОВНИК

Музика і вірші Л. Жолновач

Пли-ве, пли-ве мій чов-ник, ма-лень-кий, зо-ло-тий, ве-
Приспів:
зе нам по-да-рун-ки у скри-ні ча-рів-ній. На па-лу-бі мат-ро-си всі
бі-га-ють, кри-чать на па-лу-бі мат-ро-си-два-над-цять ка-че-нят, на

Пливе маленький човник
На захід і на схід.
Вітрила там з листочків,
Ім вітер шле привіт.

Ведє той човник качка –
Досвідчений моряк.
«Земля!» – гукає качка.
«Швартуймося, кря-кря!»

ЗМІСТ

Розділ I. МИСТЕЦТВО І МІЙ СВІТ

Моя школа, мій клас	4	Дари осені	36
Мистецтво і світ.....	8	Хочемо бути здоровими!	40
Я вулицею йду.....	12	Вода навколо мене	44
Мій дім	16	Привіт, чарівнице зимо!	48
Моя родина.....	20	Зимові сюрпризи	52
Мої улюблені тварини.....	24	Мій зимовий настрій	56
Веселі плями	28	Мої різдвяні відкриття.....	60
Осінь	32		

Розділ II. МИСТЕЦЬКІ ОБРАЗИ УКРАЇНИ

Моя країна – Україна	64	Величне весняне свято	100
Пори року.....	68	Подорож у казку	104
Подорожуємо до Карпат.....	72	Казка, яку співають	108
На дніпровських хвилях.....	76	Музична казка в танці.....	112
Морські глибини України	80	Казка на екрані.....	116
Дзвінкоголоса Україна	84	Завдання	
Провісники весни	88	для самоперевірки.....	120
Весна прийшла	92	Нотний додаток	122
Птахи весною	96		

Навчальне видання

ЛСМЕШЕВА Наталія Андріївна

МИСТЕЦТВО

**Підручник інтегрованого курсу для 1 класу
закладів загальної середньої освіти**

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Підручник відповідає Державним санітарним нормам і правилам
«Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей»

Для оформлення підручника використано матеріали,
що знаходяться у вільному доступі в мережі «Інтернет»

Підписано до друку 08.08.2024. Формат 70х100^{1/16}. Папір офсет.
Ум. друк. арк. 10,40. Наклад 12136 пр. Зам. № 412

ТОВ «АБЕТКА». Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції від 19.06.2001 р. Серія ДК № 495
32300, Хмельницька обл., м. Кам'янець-Подільський, вул. Князів Коріатовичів, 9а
Тел.: 0984253404, 0501931724, 0673808375; e-mail: abetka2017@ukr.net, <http://abetka.in.ua>

Надруковано у ПП «Юнісофт». 61036, м. Харків, вул. Морозова, 13 б,
www.unisoft.ua. Свідоцтво ДК №3461 від 14.04.2009 р. Зам. № 092/08

ВИКОРИСТАНІ РЕПРОДУКЦІЇ ТВОРІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

- С. 4 *Д. Гінтермейстер* «Бабуся грає на гітарі», *Д. Ф. Фальтер* «Американські гарні хлопці носять білі капелюхи», скульптура *Ю. Мартін*, *Ф. Т. Хантер* «Хор хлопчиків», ілюстрація *М. Марльєра*.
- С. 8 *А. Дюрер* «Заєць», *Я. Гніздовський* «Кіт», пейзажі *К. Джерарда*.
- С. 16 Пейзаж *Д. Мартіашвілі*, фото палацу Попелюшки (Діснейленд, м. Париж).
- С. 20 Скульптурні композиції *С. Лорді* та *Ю. Мартін*, пам'ятник сім'ї мігрантів (м. Торонто).
- С. 24 *Едгар Хунт* «Пташиний двір».
- С. 26 *Г. Роннер* «Кошенята грають».
- С. 28 Ілюстрація *Тіган Уайт*.
- С. 32 Осінні пейзажі *О. Кваші*.
- С. 36 *М. Тимченко* «Ходить гарбуз по городу».
- С. 37 *Хельга Самчук* «Натюрморт з гарбузами».
- С. 40 *Н. Папірна* «Український танець».
- С. 44 *І. Айвазовський* «Корабель під час шторму», *В. Ван Гог* «Море в Сент-Марі», морини *Ч. Вікері*, *П. Синьяк* «Шербур. Форт-дю-Руль».
- С. 47 *С. Сватленд* «Літо на Лонг-Айленді».
- С. 48 *О. Кваша* «Іній», *І. Грабар* «Лютнева блакить», *М. Арбітайло* «Зимова алея», *О. Грін* «Лютий».
- С. 52 *Роберт Дункан* «Зимові розваги».
- С. 56 *Тріша Рейлі-Метьюз* «Сезон любові».
- С. 59 Ілюстрації *Джоанни Кейв*.
- С. 62 *О. Кваша* «З колядою йдемо».
- С. 64 *А. Пікуш* «Калина».
- С. 68 Пейзажі *А. Булгару*.
- С. 72 *Г. Польовий* «Срібні Карпати», «Карпати».
- С. 74 *І. Сколоздра* «Коломийки», *В. Кушнір* «Трембітарі».
- С. 76 *М. Тимченко* «Хвилі», «Реве та стогне Дніпр широкий», *Ф. Панко* «Реве та стогне Дніпр широкий».
- С. 80 *С. О. Васянович* «Блиск морських хвиль», *С. Дрига* «Десять у Криму», *Т. Кучмі* «Сонячна доріжка».
- С. 84 *К. Штанко*. Ілюстрація до казки «Яйце-райце», *С. Балух* «Свищик».
- С. 88 *О. Сердюкова* «Проліски».
- С. 90 *Н. Деревянко* «Весна за спиною».
- С. 92 Пейзаж *Жана-Марка Янчика (Жаньячика)*.
- С. 96 *Е. Хант* «Перетягування канату».
- С. 100 Робота з Великодньої тематики *О. Смольницької*.
- С. 102 *Тетяна Зеленченко*. Цикл «Український рік» – Великдень.
І. Сколоздра «Гаївки».

ISBN 978-966-682-430-4

9 789666 824304 >